

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čkovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon 2113

Cena inseratom: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Položnice.

Nihče je ne vidi rad. Položnica hoče denar! Pa naj pride od koder hoče, dandanes, ko je pomanjkanje denarja, se je vsak ustraši.

In danes, ko prejmete Slovenskega Gospodarja, boste našli v njem tudi — položnico. Ko jo boste vzeli v roke, pomislite samo tole: Leto dni je že minilo, kar jih celoletni naročniki niso dobili. In za onih borih Din 32.—, ki ste jih lani plačali, ste vsaki teden (razven enega, a ne po naši krivdi) prejeli naš list.

»Kako težko sem lani napisal na položnico Din 32.—, pa sem jih vendar, ko sem mislil, kaj, če me zadene nesreča. Žalibog me je zadela. Ali hvaležen sem Bogu za takratno misel, da sem plačal celoletno naročnino in bil tako deležen zavarovanja.«

Iz pisma celoletnega naročnika lahko vidite, kako modro ravna oni, ki napiše na položnico Din 32.— in plača celoletno naročnino. Lani smo rekli, da za sol in »Sl. Gospodarja« mora biti pri hiši denar. Letos pa pravimo, da se še za kak dan potrpi za sol, samo, da imamo »Slovenskega Gospodarja« na celoletno naročnino in s tem domačo hišo zavarujemo, kajti prvo je — streha, dom!

Tekom leta bo izhajala v Slovenskem Gospodarju znamenita povest Januša Goleca »Trojno gorje«. Povest pripoveduje o trpljenju naših kmetov za časa turških vpadov in opisuje dogodke po vsem Štajerskem. Povest bodo vse družine shranjevale, zato bodo »Slovenskega Gospodarja« celoletno naročile. Da se povest lahko shrani, ne bo mogoče lista posojati, vsaka družina ga naj ima zase!

Nihče naj se torej ne pomišlja, pa naj napiše 32 Din na položnico in na srednji del še besedico **star** ali **nov**. Res se lahko naroči »Slovenski Gospodar« tudi za pol leta (stane 16 Din), ali le četrtleta (stane pa 9 Din), vendar pa treba storiti vse, da se plača naročnina za celo leto. Prijatelji si to malo svotico tudi med seboj posodijo, samo da se položnica za »Slovenskega Gospodarja« pravočasno vplača.

S 1. decembrom je državna oblast določila, da je treba na vsako položnico, ko se plačuje, prilepiti znamko za 50 par do zneska 500 Din, nad tem zneskom pa 1 Din. Kdor bode torej naročal četrtletno, bo moral plačati dejansko 4krat po 9 Din in 4krat po 50 par, torej

skupaj 38 Din, dočim plača celoletni samo 32 Din in znamko za 50 par na položnico.

Položnice smo priložili **vsem**. Ako je kdo ne potrebuje, ker ima plačano, naj jo da znancu, da si naroči naš list.

Pazite, da ne boste položnice izgubili. Zato je najbolje, čimpreje plačati naročnino. Če pa jo izgubite, zahtevajte na pošti novo, ker imajo na vsaki pošti splošno položnico, ki se enako vpiše kakor ta, dostavite samo čekovno številko 10.603.

Po položnico pisati se ne izplača. Dopisnice so drage in mi moramo tudi pošiljati v pismu položnico. Kupujte torej na pošti splošno položnico, ako ste našo izgubili.

Položnice »Slovenskega Gospodarja« se torej ne bomo ustrašili! Po njej bomo poslali čimpreje celoletno naročnino 32 Din (polletno 16 Din, četrtletno 9 D).

S svojim glasilom »Slovenskim Gospodarjem« si ostanemo tudi v teh težkih časih zvesti!

Kaj bo z našim kmetom?

Dopis iz kmetijskih vrst.

Ako človek promatra današnji položaj nas kmetov, pridemo do zaključka, da so razmere precej podobne razmeram, oziroma položaju pred kakimi 50 ali 60 leti. Kakor nam pripovedujejo stari možje, so takrat malone na vsaki kmetiji vzredili govedo, ga na zimo zaklali doma ter del mesa posušili za poletje. Isto delamo tudi sedaj, seveda ne zato, da bi meso doma pojedli, ampak vsled tega, ker ne moremo živine prodati, nekaj pa se ga nasoli in posuši za poletje. Resnica je: v tako težkih razmerah kot je kmet sedaj, že morda ni bil več kot 80 let. Imeli smo letos v nekaterih okrajih še razmeroma dobro letino, obrodilo je žito pa tudi sadje. Pač pa je za denar izredno hudo. Ako bi ne imeli letos sadja za prodati, bi vladala po naših kmečkih hišah še večja revščina. Edino sadje, akoravno je bila cena nizka, je rešilo nas kmete najhujše revščine. Tako se je na primer na postajah Laško in Rimske Toplice letošnjo jesen naložilo 19 vagonov jabolok, katera so se prodala večinoma v inozemstvo. Cena je bila med Din 1.25—1.75 za kg lepih jabolok. Izjemoma tudi do 2 Din za kg.

Akoravna padajo cene vsemu, kar imamo kmetje za prodati, nad vse pa je občuten padec cen pri goveji živini v zadnjem letu. V novembru lani smo še prodali, čeprav so že cene padale, vole po 8 Din za kg žive teže, sedaj pa plačujejo po 3—4 Din, le v izrednih slučajih kaj malega čez. Za slabšo živino pa sploh nihče ne vpraša. Znani so slučaji, ki pa so že postali splošni, da je kmet, ki je lani meseca julija kupil vole ter jih vzredil za 300 kg, sedaj pa prodal in zgubil okrog 5000 Din. Sedaj se vprašamo, kje bodo dobili kmetje denar za davke, za obleko, za obresti in odplačilo dolgov itd.? Večina tega, kar kmet nujno rabi, je ostalo v isti ceni, tako na primer sol, petrolej, vžigalice, železo in tudi obleka. Ako bi kriza trajala še dolgo časa, bomo kmetje prisiljeni se pečati zopet z rejo ovc in sejati v večji meri lan kakor nekdanj, in si doma napravljati obleko. Tako bodo kmalu postali potrebni tkalski tečaji.

Moram zavrniti tukaj tiste, ki očitajo našim kmetijskim ženam in dekletom svilene nogavice. Na nekem shodu pred volitvami smo slišali take očitke. Morda se to res kje dogaja, pa redko kje. Če se pa dogaja, je izjema, ki je posledica slabe vzgoje in pa modna norost. Večina kmetijskih deklet in žensk se oblači skromno, pošteno in stanu primerno. Svileni robci so že od nekdanj v nekaterih krajih v navadi, kmetijska ženska nosi tak robec po pet let in še več. Prav pa je, da se proti raznim mod-

Avstralski letalec Bert Hinkler, ki se je dvignil v zrak v Natalu (Brazilija) in je pristal v St. Louis (francoska zapadne Afrika) ter preletel 3200 km brez spremstva in pristanka.

nim novotarijam nastopi ter se povsod poudarja potreba varčevanja.

Poudariti pa je tudi treba, da ima vsako varčevanje gotove meje. Če pa človek sploh nima nič, s kom pa naj varčuje? In kmalu bomo tam, po prav mnogih krajih smo že tam, da kmet sploh nima nič več denarja. Kako se bo ta kriza končala? Kaj bo s kmetom? Mi kmetje o tem premišljamo vedno in resno. Naj o tem premišljuje tudi parlament. Pred volitvami smo slišali, da bo glavna naloga parlamenta, da reši gospodarsko krizo, osobito da reši kmeta. Slišali smo načrte in obljube. Prišel je čas, da se ti načrti izpolnijo in obljube izvršijo.

*

IZ RAZNIH DRŽAV

Udušena zarota na Madžarskem. Dne 28. novembra je vtaknila budimpeštanska policija pod ključ 46 oseb, ki so odlični člani organizacije, ki je hotela strmoglaviti sedanjo madžarska vladovino in postaviti na prestol Habsburžana. Prevrtni poskus se je izjalovil, ker so znala policijske oblasti že pred enim letom, da se snujejo po Madžarskem razne organizacije, ki so bile na zunaj narodnjaške, a voditelji teh novotarij so bile osebe, ki so hotele izročiti kraljevo žezlo leta 1920 rajnemu cesarju Karlu. Policiji je bilo znano, da se hočejo omenjene organizacije s silo polastiti orožja, dobiti pod svoj vpliv člane vlade in vodilno uradništvo. Pred tremi tedni je padel v roke policije celo poziv teh organizacij, ki je klical prebivalstvo na revolucijo in k zločinom. Ko so bili ti oklici na narod zaplenjeni, je sklenil izvršilni odbor, da bo vdrl z najbolj zanesljivimi člani v vojašnice, na policijo in se polastil pošte in brzojava. Puč je bil odgoden na 28. novembra, a se je prelevil v aretacijo glavnih prevratnikov.

Podonavski združitev držav (federacija). Ameriško časopisje se je začelo zavzemati za gospodarsko federacijo v Podonavju. K tej zvezi bi naj spadale države Male antante, Avstrija in Madžarska. Akcija za gospodarsko zblizanje med gospodarskimi državami je izšla iz Pariza.

Indijska posvetovanja odgodena. Dva mesca je zborovala v Londonu druga indijska konferenca, ki bi naj bila rešila vprašanje razmerja med Angleško in Indijo. Konferenca je bila odgodena brez uspeha in se bo nadaljevala v Indiji. Ob zaključku je prečital ministrski predsednik Macdonald poslanico kralja, ki bodri k pogumu in mirni rešitvi indskih zadev. Macdonald sam je še povdaril, da je angleška vlada pripravljena, priznati Indiji lastno vlado in lasten parlament, toda angleškemu guvernerju morata ostati zadevi obrambe in zunanjih poslov. Voditelj Indije, Gandhi se je zahvalil Macdonaldu za naklonjenost, je obljubil, da bo proučil njegove izjave, če bo pa prišel do mnenja, da se pota Angleške in Indije kri-

žajo, ne bo zadela njega nobena krivda. Ob sklepu konference je še bilo Indijcem dano na razpolago, da rešijo sami manjšinsko vprašanje, sicer bo vlada prisiljena, da ga razvozlja ona.

Bolgarski ministrski predsednik Mušanov se je mudil zadnje dni v turški prestolici v Ankari, kjer so sklepali o trozvezi: Bolgarija, Turčija in Grška.

Poslabšanje trgovskih razmer med Angleži in Nemci. Kakor smo že poročali, je uvedla nova angleška vlada zaščitno carino. Na angleški zaščitni korak so odgovorili Francozi in Amerikanci z znatnim poviškom carine na angleški uvoz. Radi padanja angleškega funta in radi zaščitnih carin bo tudi uvedla Nemčija carino na uvoz angleškega blaga.

*

Prokletstvo alkohola.

Letos je trta in sadje dobro obrodilo; pametni, krščanski ljudje so Bogu za njegove dobrote iz srca hvaležni, in zato modro rabijo pijačo. A Franček-pijanček si po vsaki slovenski občini lasti domovinsko pravico. Franček-pijanček jo v nedeljo primaha v cerkev, saj je krščen, vest še tudi ima; a ravno ob cerkvi ga zgrabi neka demonska, satanska moč, in ga vleče, ne, noče v gostilno, kjer so že v velikem številu zbrani vsi pijanski bratci, ki obhajajo svojo mašo in pridigo pri litrih. V cerkvi je minulo opravilo; verni kristjani hitijo z veseljem proti domu, saj so dobili božji blagoslov za na pot; a tudi vrag v gostilni deli blagoslov, seveda precej različen od cerkvenega. Franček-pijanček in Anzek sta že polna tega blagoslova; od njega navdušena nekaj časa pojeta, nato kričita, potem se skregata, ker nobeden noče biti smrkovec, konečno se začne vojska, v kateri letijo kupice in solniki in kosi stolov kakor granate po zraku, zadevajo in trgajo nosove in lice in butice, da je konečno vse krvavo. Krčmar, ki sicer tako rad vidi pijance, pa računi zgubo in dobiček, nevoljen spozna, da ima zgubo. Zdravniki bodo butice obvezovali, sodniki pa jih primerno ohladili.

*

PO SVETU KATOLIŠKEM

Pogreb nadškofa dr. Sedeja. Goriški nadškof dr. Sedej je umrl v soboto dne 28. novembra. Njegovo truplo je ležalo štiri dni na mrtvaškem odru. Te dni so prihajali verniki iz raznih krajev, ne samo od blizu, marveč tudi od daleč, da izkažejo velikemu pokojniku čast in ljubezen. Iskrena žalost se je očitovala na obrazih slovenskih vernikov. Saj je bil rajni škof dr. Sedej tišti, v katerem je bila oličena vsa stiska, žalost in beda slovenskega ljudstva v Italiji. Prvi je bil med Slovenci po dostojanstvu, pa tudi prvi po trpljenju. V četrtek, 3. decembra, je bil njegov pogreb. Udeležilo se ga je 7 škofov, med njimi tržaški škof dr. Fogar in iz Jugoslavije

krški škof dr. Srebrnič. Ljubljanski škof je poslal svoja zastopnika, namreč bogoslovna vseučiliščna profesorja dr. Ujčiča in dr. Ehrlicha. Zastopane so bile italijanske civilne in vojaške oblasti. Na čelu je stopal fašistični prefekt Tiengo, fašistični tajnik Avenanti in divizijski general Bobbio. V sprevedu so bili zastopniki fašističnih organizacij iz Gorice in podeželja, 200 fašistov je marširalo v črnih srjajah. Po vseh ulicah, koder se je premikal spreved, so se zbirale nepregledne množice ljudstva. Slovenski verniki so počastili svojega velikega mrtvega nadškofa, kleče na tlaku ulic. Po obredih, ki so se izvršili v stolnici, so truplo položili na mrtvaški voz, v katerega so bili vpreženi štirje vranči. Pod Sv. Goro so položili krsto na drug voz, ki jo je popeljal na vrh gore. Zaenkrat so položili truplo v začasno grobnico, dokler ne bo dograjena posebna grobnica za rajnega nadškofa. Na Sv. Gori tudi počiva nakdanji goriški nadškof kardinal dr. Missia, sin slovenskega Štajerskega.

Procesi za proglašenje blaženim in svetnikom. V zadnjem stoletju je število teh procesov zelo naraslo. O njih razpravlja kongregacija sv. obredov (papeški urad) v Rimu. Leta 1921 je bilo takšnih procesov 28, leta 1931 pa jih je 551. Od teh odpade na Italijo 271, med njimi so procesi za proglašenje blaženim treh papežev, in sicer Benedikta XIII, Pija IX. in Pija X. Stremljenje našega naroda je, da bi tudi dva velika sinova našega naroda: škofa Slomšek in Baraga, bila deležna časti oltarja. Da se ta velika težnja slovenskega naroda uresniči, je treba molitve. Le stanovitni molitvi je od Boga obljubljen uspeh.

Sveto pismo v grškem jeziku iz 2. in 3. stoletja. V največjem angleškem listu »Times« je opisal zadnje dni Friderik Kenyon zelo zanimivo najdbo sv. pisma. Našli so celo vrsto v grškem jeziku popisanih papirusov (papirus je egipčanska rastlina, katero so uporabljali v starodavnih časih za material, na katerega so pisali), ki so last znanega zbiralca starih rokopisov Chester Beattyja in jih izpopolnjuje zbirka ameriškega Michigan vseučilišča. Najdba izvira iz samostanske knjižnice v egipetu. Papirusi so v odlomkih in bodo gotovo odkrili še tudi ono, kar manjka v najdbi. Glavni del Chester-Beatty papirusa obstoja iz 190 listov, ki so popisani v dveh stolpih na vsaki strani in spadajo h knjigam sv. pisma. Vsi papirusi so knjige v današnji obliki in dokaz, da je bila oblika knjige in ne judovskega zvitka pri kristj. v rabi že v drugem stoletju po Kristusu. Največji strnjeni del najdbe (prva Mozesova knjiga) obsega 44 listov in je najbrž iz 4. stoletja. Najstarejši del odkritja je iz 2. stoletja in je najboljše pisan. Je to knjiga s 25 listi in je nekoč v celoti obsegala 4. in 5. Mozesovo knjigo. Najdeno gradivo Novega zakona prvič dokazuje, da so bili štirje evangeliji kot skupna knjiga znani že v tretjem stoletju in jim je bilo pridjano še Dejanje apostolov. To besedilo je za eno stoletje starejše nego vse tozadevne dosedanje najdbe.

*

Napadalec na vlake.

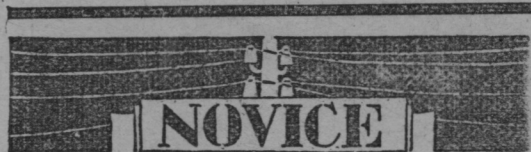
Parkrat smo že poročali o Madžaru Silvestru Matuška, ki je izvršil več usodepolnih napadov na osebne vlake na Madžarskem in Nemškem. Policija v Budimpešti je že sestavila poročilo o Matuškinih zločinih, ki obsega 500 s strojem pisanih strani.

Matuška je vznemirjal z napadi na osebne vlake celo srednjo Evropo. Ko je zašel atentator v pest pravice, je bila vsa javnost prepričana, da mora biti član mednarodne bande zločincev, ki si je izbrala napade iz političnih nagibov. Šele sčasoma so se povzpeli do spoznanja, da je izvršil Matuška zločine čisto sam in da ni bil član zločinskega združenja in ga ni tiralo k peklenkim hudodelstvom politično sovraštvo.

Ugotovljeno je tudi, da je iskal Matuška pri atentatih nekako notranje zaščene. Policijsko poročilo omenja, da je pripovedoval Matuška že svojim šolskim tovarišem, kako lepo more biti, ako pride v temni noči do eksplozije, ako švignejo kvišku plameni in tekajo ljudje okrog, kakor bi bili ob pamet. Z grozo so poslušali policijski uradniki, ko jim je priznal Matuška pri zaslišanju, da bi bila njegova največja sreča, ako bi zamogel povzročiti vsak teden eno eksplozijo in bi lahko opazoval tudi njen strahoviti učinek. Sanjaril je pogostokrat o tem, da bi bil znan celemu svetu kot oni zločinec, ki je pokončaval ljudi v večjih množinah in da bi se vsak prestrašil, ko bi slišal njegovo ime.

Nadalje je še dokazala policija, da je pripravljaval Matuška umore žensk, katere bi bil tudi sigurno izvršil, da ni bil poprej prijat. Sploh še pa ni pojasnjeno, če res ni izvršil več umorov.

*

Kmetska zveza razpuščena. V četrtek, 8. decembra, je prinesla policija tajništvo Kmetske zveze v Mariboru odloka, s katerim je ta zveza razpuščena. Policija je po izvršeni preiskavi prostore zapečatila. Istega dne je bila tudi Jugoslovanska kmetska zveza v Ljubljani razpuščena.

Mariborska občinska uprava v novi preobleki. Z odlokom notranjega ministra je razrešen svoje dolžnosti dosedanji mariborski župan odvetnik dr. Alojzij Juvan. - Za župana je obenem imenovan dosedanji podžupan odvetnik dr. Franjo Lipold, a za podžupana šef mariborske borze dela in član banovinskega sveta Rudolf Golouh.

Duhovniške vesti. Za upravitelja dekanije Stari trg pri Slovenjgradcu je imenovan slovenjegraški župnik, gosp. Alojzij Čížek. Provizorjem v Starem trgu je imenovan tamošnji kaplan g. Štefan Horvat. Razpisana je župnija Črešnjice do 5. januarja 1932. G. župnik pri Sv. Florjanu v Doliču, Martin Ulčnik, je postal duhovni svetovalec.

Pojata se je zrušila nanj. Pri Sv. Jakobu v Slov. gor. je popravljaval pojato

tesar Andrej Zafošnik. Trami so se zrušili nanj in ga tako poškodovali, da ga je moral mariborski rešilni oddelek prepeljati v bolnico.

Radi uboja 4 leta ječe. Smo še poročali, kako je prerezal na vratu žilo dovodnico letos 28. oktobra v noči v Pekrah pri Mariboru Franc Bravnik delavcu Režmanu, da je slednji izkravel. Mariborski senat je obsodil Bravnika 4. decembra radi uboja na štiri leta robije in na petletno izgubo častnih pravic.

Pri potoku ga je zadela kap. Pri Reki pri Mariboru so našli v potoku mrtvega krog 50 let starega moškega. Gotovo je zadela nesrečnika kap, da se je zgrudil v potok ob cesti.

Nevarni vlomilci pod ključem. V Št. Ilju v Slov. gor. je zalotila straža 4. oktobra dva s svilo obložena tihotapca. Po aretaciji še več osumljencev je dokazala mariborska policija na podlagi prstnih odtisov, da so zasačeni švercarji obenem še tudi nevarni vlomilci, ki so uganjali vlomilske posle po obmejnih krajih Avstrije. Zaprtim: Martinu Cerjan, tovarniškemu delavcu iz Košakov, Francu Malanu, trgovskemu pomočniku iz Občin, Antonu Losiču, je dokazano po prstnih odtisih in lastnem priznanju, da so zakrivali 1., 2. in 3. oktobra v Leibnicu tri vlome, pri katerih so se polastili treh koles, na katerih so se odpeljali s plenom v našo državo, kjer so padli na meji v roke oblasti. Svila je bila izmaknjena iz carinskega skladišča v Leibnicu in znaša njena vrednost 70.000 Din.

Podlegel zaboljajem. 23 letni Martin Padovnik je prišel na dopust k Sv. Trojici v Slov. gor. V družbi fantov je pel. Njegovo petje je takoj razdražilo druge fante, da so se lotili pevca z noži in je prejel pet zaboljajev, radi katerih je umrl v mariborski bolnici.

Vlom v poštni urad. V noči na 3. decembra je bilo vlomljeno v poštni urad v Slov. Bistrici. Vlomilci se niso dotaknili blagajne, v kateri je bilo 22.000 Din, pač pa so prebrskali pisemsko pošto in so odnesli eno priporočeno pismo.

Požigalec iz maščevanja se je sam javil orožnikom. V Grincih v Prekmurju sta poravnala s pretepom v noči stare račune posestniška sinova Alojzij Kren in Lojze Bohmec. Po končanem ravsu je porinil Kren na povratku proti domu gorečo vžigalico v slamnato streho Bohmečevega poslopja. Ogenj je uničil ostreže in krmo. Požigalec se je sam javil orožnikom.

Zaloga papirja zgorela. V skladišču papirnice Leopolda Klančnika v Višnji

vasi pri Vojniku je izbruhnil iz nepojasnjenega vzroka požar, ki je uničil celo zalogo papirja in lesene dele skladišča. Gasilci so preprečili, da se ni razširil ogenj na sosedna gospodarska poslopja.

Nov kozolec je pogorel 1. decembra posestniku Florjanu Čehovinu, po domače Cenclu v Tremarjih pri Celju. Ogenj je uničil tudi krmo in poljske pridelke.

Novoustanovljeno je ministrstvo za telesno vzgojo, ki bo posvečalo posebno skrb: sokolstvu, športnim društvom, strelskim družinam in prostovoljnim gasilcem.

Vlomljeno je bilo v noči od 1. na 2. decembra v Pišlarjevo trafiko blizu Dimnikove gostilne v Trbovljah. Uzmotviči so odnesli vse tobačne izdelke.

Pet vlomov v eni noči in enem kraju. V noči zadnjega novembra na prvega decembra je izvršila vlomilska družba v Krošnji pri Lukovici na Kranjskem pet vlomov. Lopovi so odnesli vse, kar jim je prišlo pod prste. Na zimo bo kar mrgolelo nepoštenjakov po deželi in bodo morali biti naši kmetje čuječi.

Ustrelil se je 3. decembra pred skladiščem glavnega kolodvora v Ljubljani 34 letni Mirko Heren, železniški kontrolor.

Uboj. Med fanti vasi Dolnje in Gornje Kamenje pri Novem mestu so bili neporavnani računi. Zadnje dni sta se oborožila brata Barle z motikami in pomagaj Zupančič s sekuro in so se podali v Dolnje Kamenje. Pri navalu na nočne vasovalce v Dolnjem Kamenju je dobil 20 letni Janez Glavan po glavi, da se je zgrudil, njegov bratranec Franc Glavan je prejel udarec s sekuro za levo uho, da se je komaj privlekel domov. V pretepu pa se je napadalec Janez Zupančič preveč oddaljil od obeh tovarišev in sta naletela nanj v temi brata Barle ter mu tako preklala glavo, da je še isto noč umrl. Orožniki so imeli obilo posla. Težko ranjenega Franca in Janeza Glavan so morali spraviti v bolnico v Novo mesto.

Štiri pnevmatike so prerezali neznanči na avtomobilu industrijalca Jožefa Vebra s Trat pri Škofji Loki. Škoda znaša 5000 Din.

Samomor pravoslavnega duhovnika. V Sremskih Karlovcih je šel prostovoljno v smrt pravoslavni duhovnik Dimitrij Ruvarac, knjižničar patrijaršijske knjižnice v Sremskih Karlovcih. Nedavno je slavil svoj 89. letni rojstni dan. Zadnji čas je bil potrta ter je tugoval,

Ker ne more več prav delati. V četrtek, 3. decembra zjutraj je še bil v cerkvi. Potem je šel v knjižnico in si pognal kroglo v srce.

Za novo mariborsko bogoslovje je nabral Ludvik Klemenčič, Maribor, Magdalenska 66, 50 Din. Bog plačaj!

**Specialist za ženske bolezni in porod dr. Ipa-
vic Benjamin** v Mariboru ordinira zopet redno v svojem sanatoriju Tomšičev drevored 4, na koncu Prešernove ulice št. 33. (Prešernova ulica se odcepi pri Aleksandrovi cesti št. 9).

Velike jaslice iz lesa za cerkev se dobijo po zelo ugodni ceni in pogoji v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Zupni uradi, ki se zanimajo za to, naj pišejo po ponudbo.

Ogrožena lepota uide nevarnosti škodljivih učinkov solnca, vetra, vlage in starosti samo z dnevno nego medicinsko učinkujočih obrambnih sredstev, kot so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito lica in kože ter Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Skozi 35 let preizkušene. Za vnaprej poslanih 40 Din se dobi 2 lončka brez daljnih stroškov v Elsafliuid-tovarni Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska banov.

Vsem dekliškim in Marijinim družbam. Na vodstva Marijinih družb smo razposlali Gospodinjski koledar na vpogled. Članice, dajte si ga ogledati. Videle boste, da vam bo zelo ugajal. Zberite skupno naročilo po Din 10.— za koledar in pošljite, da koledar prejmete! Naročila sprejema Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Velika izbira za ženine in neveste: sukno, svila, platno itd. v Tekstilnem bazarju, Maribor.

*

Silke smrti in upostošenja.

Poročevalec velike angleške časni-karske družbe je obiskal bojna polja Mandžurije takoj po zavzetju mesta Cicikar po Japoncih in piše:

»Ne daleč od reke Nonni sem zadel na prvo smrtno žrtev, ki je bila mrtva kakih 24 ur in trdno zmrznjena. Grozen je bil pogled na one vojake, ki so bili ubiti od blizu. Strelni jarki so napolnjeni z razmesarjenimi trupli. Krdela podivjanih psov se podijo po bojišču in se preživljajo od poginjenih konj, katere srečaš kaj pogosto. Na lastne oči sem videl, kako je požrlo 7 psov poginjenega konja v kratkem času do malenkostnega preostanka kosti. Kmetje hodijo med mrtveci po bojiščih, da bi našli obleko, obutev in druge uporabne predmete. Tudi kmečki ljudje si režejo s poginjenih konj najboljše kose zmrznjenega mesa. Videl sem tudi v kupe naložene kitajske mrlične, po 20 skupaj in vsi so bili vsled mraza že kot rog trdi.

Dve milji južno od Cicikarja sem zadel na hišo, ki je obdana od kamenitega zida. Na dvorišču je bilo 50 japonskih vojakov, ki so bili prezebli do drgetavice in so stražili ranjene tovariše. Njihove uniforme, jeklene čelade, puške in nahrbtniki so bili oblateni. Zunaj zidu so ležali kitajski ranjenci, za katere pa ni bilo strehe.

Med potjo sem pogostokrat zadel na japonske konjenike, ki so jezdili na izvid. Ko so zagledali moj avto, so zgrabili za puške in se mi bližali v vsej previdnosti, dokler niso zvedeli, kdo da sem.

V Cicikarju se nahaja v poslopju južnomandžurske železnice glavni japonski vojni stan. Pred vrhovnim poveljstvom so vkljub zimi ležali po tleh v umazanih uniformah Japonci in so si vsled dolgotrajne poti bili sezuli čevlje.»

*

KASLJU IN HRIPAVOSTI

so najbolj naklonjene samo osebe, ki ne ne-
gujejo dovolj svojih ust in grla. Dnevna ne-
ga s preizkušnim domačim sredstvom, Fel-
lerjevim Elsafliuidom, varuje tudi pred naho-
dom, hripo, prehladom itd. Poskusna stekle-
nica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod.
Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 ve-
like specialne steklenice 62 Din brez daljnih
stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stu-
bica Donja, Elsatrg 341. Savska banov.

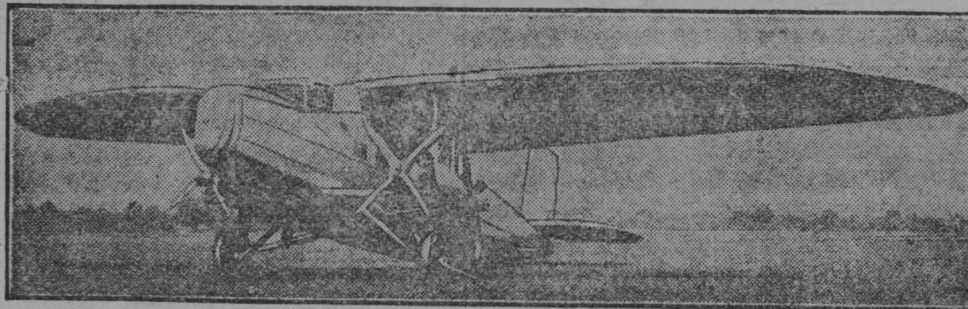

**Dolgovi banovin, mest in drugih sa-
moupravnih teles. Finančno ministr-**

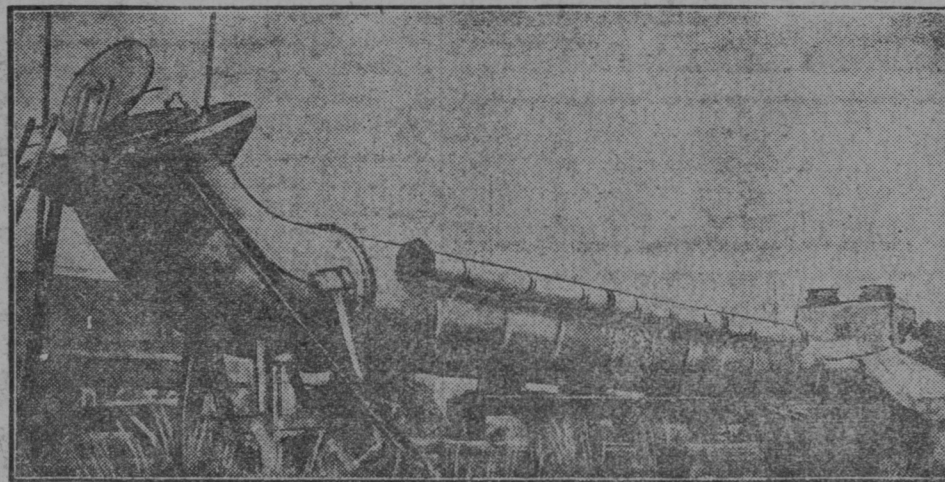
stvo je izdalo poročilo, v katerem ugo-
tavlja, da znašajo dolgovi banovin in
občin 1543 milijonov dinarjev. Od te
vsote odpade največ, in sicer 1337 mili-
jonov dinarjev, to je 87 odstotkov na
občine. Beogradska občina pa ima 452
milijonov dinarjev dolgov, torej na ene-
ga prebivalca pride 1867 Din, zagreb-
ška 180 milijonov — na enega prebival-
ca 966 Din, Ljubljana 148 milijonov —
na enega prebivalca 2467. Po tem izka-
zu je Ljubljana najbolj zadolžena. Med
banovinami, ki so zadolžene za 143 mili-
jonov Din, je najvišje zadolžena Drav-
ska banovina, na katero odpade 20.2%
skupne zadolžitve banovin. Podeželskih
občin je 4283, od teh je le 391 zadolženih
v skupnem znesku 68 milijonov Din.

Pariška konferenca za razorožitev, katero so napadli francoski nacionalisti. Teh posvetovanj se je udeležilo več odličnih ženskih osebnosti.

**Najnovejše letalo, katerega so zgradile nemške Dornier tvornice. Motorji so pri-
trjeni ob straneh.**

**Med svetovno vojno je torpedirala nemška podmornica ameriški parnik
»Lusitanijs«. Ladjica je imela na krovu veliko zlata in drugih zakladov. — V
Ameriki so napravili na sliki vidno cev, po kateri bodo skušali prodreti potap-
ljači v potopljeni parnik in dvigniti iz morskega dna zaklade.**

Vinski zakon in kletarski tolmač. — V doglednem času izide razmeroma precej obširna knjiga pod tem naslovom. Vsebovala ne bo samo zakona o vinu s pravilnikom in obrazci, marveč tudi stvarno kazalo, avtentični komentar, leksikalna tolmačenja za razumevanje zakona in pravilnika, strokovne razprave o najvažnejših vinskih boleznih in napakah, dovoljenih kletarskih manipulacijah itd., vse v zvezi, odnosno v skladu z vinskim zakonom. To bo važna pomožna knjiga za vinarje, vinarske in kletarske zadruga, kletarje, gostilničarje, trgovce z vinom in spirituozami ter za vinske konsumente in kletarske kontrolne organe. Snov za tisk je zbral in priredil **Andrej Žmavc**, direktor vinarske in sadjarske šole v pok., vršilec dolžnosti kletarskega nadzornika Dravske banovine v Mariboru. Ker bo velikost naklade tega izdanja omejena na najnujnejše število izvodov, se interesentom priporoča, da že zdaj prijavijo omenjenemu piscu in izdajatelju, koliko komadov knjige naj se za nje rezervira.

Uprava banovinske kmetijske šole v Sv. Jurju ob j. ž. javlja: Kr. banska uprava je odobrila, da se otvori novo ustanovljena ban. gospodinjstva šalo pri zavodu početkom januarja ter razpiše v kratkem sprejemne pogoje. Ker izvršujejo vsa adaptacijska dela manjši domači mojstri, napreduje oprema nekoliko počasneje, vendar bo mogoče vsaj s 15. januarjem pričeti s poukom.

Sv. Bolfsenk pri Središču ob Dravi. Dne 22. novembra smo pričeli z našo kmetijsko nadaljevalno šolo, katera se po končnem sklepu vrši vsak četrtek od 2. do 6. ure popoldne v bolfsenski šoli v sobi V. razreda. Predavajo gg. predavatelji: upravitelj A. Žerjav, župnik F. Molan, veleposestnik R. Košar in drugi. Predavanja, ki se vršijo, so res potrebna za našo kmečko mladež. Po sporočilu g. upravitelja bomo šolo obiskovali dve leti po zimskih mesecih, vmes pa se bomo naučili katero pesem, priredili kako gledališko predstavo, izlete z znižano vožnjo itd. Fantje, le prijavite se, zdaj je že zadnji čas! Starši, pošljite svoje sinove v take šole!

*

Težak položaj malih lesnih trgovcev.

Mali lesni trgovci so spričo svojega težkega položaja poslali ministru za trgovino in industrijo, banski upravi Dravske banovine v Ljubljani, zbornici za trgovino, obrt in industrijo ter gremiju trgovcev v Slovenjgradcu naslednjo spomenico:

V naši domači trgovini z lesom se odigravajo dogodki, ki pomenjajo uničenje naše male in srednje lesne trgovine. Na tej strani stoji 2000 lesn. trgovcev, od katerih ima 1600 svojo žago. Torej so producenti, ki so dosedaj izvažali obdelan les, a bi bili po novem načrtu, odnosno pravilniku, ki ga je Osrednja sekcija lesnih trgovcev pri Zvezi trgovskih gremijev v Ljubljani na svoji seji dne 30. okt. 1931 izdelala in ki je bil v vsem časopisju objavljen, teh svojih starih pravic oropani. Le nekaj nad 40 podjetij bi imelo po novem pravilniku mo-

Ne odlagajte!

Zahtevajte še danes ugodne ponudbe in po nizki ceni vsakovrstna sadna drevesa in vinske trte od drevesnice **J. Gradišnik, Smarjeta, pošta Celje.**

nopol za izvoz lesa. Pogoji, kakor jih je sestavil odbor Osrednje sekcije lesnih trgovcev pri Zvezi trgovskih gremijev za dosego kapacitete rezanega mehkega lesa 2000 m³, obdelanega tesanega lesa 3000 m³ ali drv 150 vagonov, male trgovce uničujejo.

Če pomislimo, da je v naši banovini, posebno v Dravski, Mislinjski, Šaleški in gor. Savinjski dolini lesna trgovina, zlasti lesni izvoz, ker doma potrošimo le prav majhen del, najvažnejša gospodarska panoga, nam je šele mogoče vsaj malo razumeti, kakšno škodo bi moralo utrpeti domače gospodarstvo, če bi prišlo do uveljavljenja omenjenega pravilnika.

Nad 2000 dosedanjih lesnih trgovcev, posestnikov in obenem izvoznikov lesa bi padlo brezpogojno v odvisnost nekaj desetoric monopolnikov, katerim bi smeli izključno prodati les — in to, če bi ti sploh hoteli kupovati prav po nizki ceni.

V imenu vseh malih in osrednjih lesnih trgovcev ter posestnikov žag, ki so obenem tudi trgovci z lesom, vlagamo prošnjo na merodajne činitelje, da se v pravilniku, sestavljenem dne 30. oktobra 1931 od Osrednje sekcije lesnih trgovcev pri Zvezi trgovskih gremijev v Ljubljani, čl. 2. odstavek slovo č) ob uveljavljenju pravilnika: že obstoječa podjetja morajo dokazati, da so dosegla v letu 1928, 1929, 1930 in 1931 sledeče kapacitete:

1 V mehkem rezanem lesu 2000 m³, 2. v mehkem tesanem lesu 3000 m³, 3. v drvih 150 vagonov. Naj se prepusti kot dosedaj popolna svoboda za izvoz lesa, ker je to prosta obrt.

Pač pa naj bi vsak prosilec, ki bi na novo zaposlil za obrtni list za trgovino z lesom dokazal strokovno usposobljenost v smislu čl. 2. a, b in c.

Sledi 35 lastnoročnih podpisov,

*

Pozor sadjarji!

To leto nam je Stvarnik z obema rokama blagoslovil sadno letino, lepe vso-

Šestletni Ruth Slenzynski, ki igra na glasovirju najtežje skladbe.

te so se dobile za lepo sadje, katerega so umni sadjerejci pridelali s tem, da so sadna drevesa vsega mrčesa in škodljivih poganjkov — parazitov rešili in iste odstranili. Tu ne bom govoril na dolgo in široko, marveč samo opozarjam vse one starokopitneže na to: Obrežite že sedaj na drevesih vse vodenjake — roparje, ki niso debelejši kot je naš dinar; iste rane, ki so debelejše od enega centimetra, namažite s katranom in ako tega nimate, napravite mazilo: vzamite eno tretjino ilovice, eno tretjino apna in eno tretjino kravjeka. Treba je misliti, da ravno ti mladi vodeni poganjki pijejo prepotreben sok iz drevesa, predno pride do konca starih vej. To so pravi roparji, ki živijo na račun sadja in razvitja ostalega drevesa. Ravno to je vzrok, da ima samo tisti lepo sadje, ki ga lahko vedno brez ponudbe drago prodaja, kdor vedno pazi, da je drevo lepo osnaženo ter se nepotrebni izrastki vsako teto vestno in točno odstranijo. Pomislite, kako bi izgledalo trsje, ako bi se ne obrezovalo. Imelo bi sicer mnogo več grozdja, grozdje pa bi bilo majhno in neokusno, kakor je sad neosnaženega drevesa drobčkan, krastav, črviv in neokusen; še pijača od takega drevesa je neokusna, ni močna. Mnogo, sploh največ se zgreši že pri sajenju. Jame je treba v rahli zemlji v premeru najmanj pet četrtin metra, v močni, to je ilovnati ali kameniti zemlji do dva metra v premeru in do 70 cm globoko prirediti. Zelo priporočljivo je te jame že v jeseni izkopati, da zemlja čez zimo premrzne in z njo tuli golažen, ki bi mogla mlademu drevesu pozneje škodovati. Ker so se bavili v Savinjski dolini izključno s produkcijo hmelja, ni bilo toliko zanimanja za umno sadjerejo. Danes se za to važno gospodarsko panogo zanimajo celo dekleta. Naše slovensko sadje je slovito, ker mu naše podnebje podeljuje posebno dobroto, kakoršne po drugih krajih ni najti. Končam z opominom: Snažite vaša drevesa in porežite vse izrastke, ki so pravim vejam v nadlogo in škodo. Posnažite temeljito okoli debela spodaj tiste divje izrastke, kjer je pravcata domačija krvne ušice, katera vam na tisoče lepih dreves letu za letom uničuje. Še enkrat: Vse nepotrebne in kvarljive izrastke do debeline enega dinarja naj se že sedaj z drevesa odstrani, vse debelejšje pa od konca februarja naprej, rane pa namaži z omenjenim mazilom

*

Fr. Rudl:

Letošnja sadna trgovina

potom štajerske sadne zadruga v Mariboru.

I.

Kakor vsako leto je bil tudi letos početak izvoza ranih jabolok koncem julija in v prvi polovici avg. precej živahen, toda zablodi se vedno s tem, da izvoznikarji v hrepenenju po zadostni množini blaga in v večnem optimizmu obljublajo previsoke cene, in sicer na splošno škodo celokupnega izvoza.

Ta nacionalna ekonomična škoda se je zopet prevalila na kmeta producenta

pažaj, ker zastane pozneje izvoz in kmet ima že potrjana nedozorela jabolka, kakor na primer pisani kardinal, jesenske rambure, namesto, da bi dotična jabolka še na drevju porastla in se razvila ter za vžitek zadostno dozorela. Blago se na kolodvorih nakopiči, tako da pridejo kmet, izvoznikar in inozemski odjemalec v zadrego.

Neodpustljiva napaka je bila letos, da so mnogi rano sadje prezgodaj, še nezrelo in nedoraslo spravili v promet. V interesu naše sadne trgovine bi bilo, da se v bodoče zabrani to na vsak način z vsemi sredstvi.

Meseca septembra in oktobra je bilo letos silno povpraševanje po lepem in prikupljivem pisanem kardinalu, in kje je še slučajno bil, plačala se je izredno dobra cena.

Od 20. septembra naprej se je začela živahna trgovina in izvoz kanadske renete za Italijo, Francijo, deloma Švico. Pokupila se je vsaka množina, brez izjeme kraja, kje in koliko je bilo na razpolago. Vendar pa se je izkazalo, da hrvatske kanade ne morejo nadomestiti štajerskih kanad, posebno dotične, katere so rasle v vinorodnih bregih, zlasti pa v savinjskih in pohorskih solčnih legah.

Ravnotako so se izčrpale »zlate parmene«, za katere je bil trg tudi letos v Nemčiji, dasiravno je bilo tam preobilno domačega pridelka jabolok in se je splošna cena navadnih trganih namiznih jabolok za vagonске množine plačala samo po 20 do 30 para za kg, dočim so dosegle naše zlate parmene desetkratno ceno, torej 2 do 3 Din za kg franko Monakovo. Isto ceno doseže in se vedno prodaja »Gravensteine«.

Do konca novembra je bilo mogoče izvažati vsako množino kanadskih renet in je bilo vedno pomanjkanje te vrste.

Za kanadsko reneto in zlato parmeno bo treba v bodoče izvajati posebno tehniko spravljjanja in konzerviranja, da se brezhibno ohranijo vsi od narave čisti in zdravi plodovi in da ne trpijo vsled trganja z drevesa, prevoznje, nakladanja itd. poškodbe. Na ta način bomo vedno lahko dosegli najvišje cene za te vrste jabolok, in jih bomo tudi lahko prodali brzo in vsako količino.

Za mošancelj je bilo letos v početku njegove sezone veliko povpraševanje, toda vsled črvivosti in mnogo drobnega ploda je kupčija zaostala. Mošancelj ima pa vedno svoje dobro tržišče na Dunaju, Češkem in v Budimpešti. Na Madžarsko letos ni bilo mogoče spraviti niti enega vagona mošanck, ker je bil denarni promet zabranjen.

Na Baumanovi reneti in na zvezdnato-rdeči reneti (Stern-Reinette), kakor na Berner Rosenapfel je tudi letos bilo veliko pomanjkanje in vedno povpraševanje po njih, toda za domači trg in za zimsko prodajo ne ostane nobena zaloga istih.

Za dolensko voščenko v inozemstvu sploh ni zanimanja in ne pride za izvoz v poštev.

Za pogačarko je vedno sigurni izvoz, ako ima najmanj 7 cm premera, kakor za vse debele ramburje raznih oblik je trg do meseca oktobra-novembra, in

Nadgeometer Adolf Götzl

obl. aut. civ. geometer

je preselil pisarno v

Aleksandrovo cesto 19

nasproti Cvetlični ulici.

sicer za takozvane »Štrudlerje«. Koncem novembra, ali pa, ko dobijo rjavo usnjato barvo in grenki okus, ne odgovarjajo več in izvoz je nemogoč.

Zelo priljubljena jabolka za izvoz je rdeča žlahtnica (roter Edelapfel) iz rogaškega okraja, kakor tudi rdeča Vivanka iz ptujskega okraja in se vsako leto prodajo v vsaki množini.

Splošno se lahko prodaja vsako čisto, debelo, rdečo jabolko, samo da ima nekaj dobrega okusa. Istotako debele »puhovke« (grosser Welschbrunner), knežak, Londonski peping, Bojkovo jabolko, ovčji nos in krivopecelj.

Vse te navedene vrste imajo vsako leto sigurni trg in kupca za izvoz, dočim vse ostale vrste ne pridejo v poštev in imajo vrednost samo za domačo uporabo. Zato tudi vsi sadjerejci, kateri letos niso imeli teh vrst jabolok na razpolago, razun tega pa so imeli morda od toče natolčena ali pa črviva jabolka, ne morejo biti s svojo prodajo jabolok in z gmotnim izkupičkom zadovoljni, ker za vse druge slabe vrste jabolok sploh ni bilo kupca.

Naj se to važno vprašanje pri sadnem izboru za bodoče strogo vpošteva, ker drugače sadjerejci ne pridejo do svojega zaželjenega gmotnega uspeha.

Končno bi omenil še bobovec. Letos se je izvažal bobovec v prvi vrsti na Češko, dočim druge države, ako imajo dovolj drugih vrst jabolok, bobovca ne upoštevajo. Izjemo ima renski krivopecelj. Bobovec, kateri raste na lepi solčni legi, da pridobi zadostno rdečo barvo in svojo debelost pa najmanj 6 cm premera, se je lahko prodal. Drobnji zelenkasti bobovec pa velja samo za moštno sadje, oziroma za zimsko in spomladansko domačo uporabo.

(Drugi del prihodnjič.)

*

Fr. Wernig:

Domača ali tuja živina?

Zopet se je posamezno začelo v zadnjem času razmotrivati o tem vprašanju. Moje mnenje je, da z ozirom na slovenske kmečke razmere trenutno ni priporočljivo za našo kmečko splošnost stavljanje omenjeno vprašanje.

Za slovensko kmetijsko splošnost pride večinoma v poštev le reja in izboljšanje domače »vtohtone živine, in sicer iz naslednjih razlogov:

1. Kdor živi med našim kmečkim ljudstvom, ve, kako pomanjkljive so še prilike vzreje mlade živine.

2. Vsa reja, krmljenje in oskrbovanje, dandanes v naših kmečkih prilikah še daleč ni prikladno za uspevanje kake žlahtne, predvsem montafonske pasme.

Z našimi rejskimi prilikami, in deloma tudi z danimi naravnimi pogoji (kisla krma, pomanjkanje pašnikov in tekališč itd.), bi dosegli pri uvedbi ka-

kih montafoncev za kmečke prilike le degeneracijo in jetiko. Ako pa nudimo naši domači živini tiste rejske pogoje, kakor na primer montafoncem (skrbno vzrejo telet, krmljenje s samim senom in tečnimi krmili), dosežemo iste, če ne boljše rejske uspehe, kakor pri montafoncih in to brez nevarnosti jetike. Mlečnast marijadvorcev, naše bele štajerske živine je deloma v tu- in inozemstvu že pokazala posamezne uspehe, ki najmanj ne zaostajajo za montafonci. Razen tega pa nam domača živina, predvsem marijadvorci nudijo nedosegljivo dobro kakovost mesa in ta okolščina bo prihajala vsled naraščajoče nadprodukcije v mleku kmafu do posebne veljave. Torej z eno besedo: Dokler imamo še deloma kiselaste travnike, dokler ne vzrejamo pravilno in ne dajemo teletom najmanj 5—6 mesecev, ali do enega leta mleko in tečno krmo, dokler ne krmimo predvsem plemenski živini samo finega sena in otave — brez slame — nikakor ni umestno govoriti v naših kmečkih prilikah o kaki tuji živini, ker se s tem ljudi samo bega. Ko pa bomo že v našem okolišju ugotovili te ugodne rejske prilike, potem pa bo že domača živina potom izbire v živinorejskih organizacijah mogoče na višji stopnji, oziroma celokupno dobičkanosnejša, kakor vse različne tuje pasme.

Ne bomo menda kmalu še tako daleč, da bo naš kmet rekel: Slama spada pod žival, ne pa v žival. Rezanica je trenutno v zimski dobi še vsesplošna krma našega goveda. Posebno letos, ko vsepovsod primanjkuje krme, vsled znatne letošnje suše. Ko bo pridelovanje krme v naših razmerah tako razvito, da ne bomo odvisni od globokih pretresljev vsled suše — neglede na krizo — potem bo naslovno vprašanje tudi v splošnem postranskega značaja.

*

Divji zajec.

Ta dolgouhi nepridiprav v naših sadovnjakih se sme streljati le par mesecev. Ves drugi čas ga ščiti lovski zakon. Sedaj v pozni jeseni je zajec tudi najbolj rejen in zato nam da prav izborno pečenko.

Zajca se sleče iz kože in iztrebi. Drobina se previdno izloči, posebno še jetra, da se ne razlije žolč. Potem ko je meso v več vodah dobro oprano, se odreže glava, vrat, sprednje noge s plečeti, prsa pa pri polovici reber tam, kjer se začnejo debele hrbta. Z ostrim, špičastim nožem se prereže sklepna kost med bedrami, da se tako pride do kanala, v katerem leži črevo. Ta kanal se mora zelo dobro iztrgati in očistiti, ker sicer morda zaostala nemarščina osmradi meso. Prav previdno, da se čim manj reže hrbet, se odločijo zadnje noge tako, da imamo tri kose mesa: hrbet in dva stegna. Ti trije kosi so najboljši od cele živali.

Pravijo, da ima divjačina po devet kož. Prav toliko jih menda ni, vendar pa nekaj. In te kože se morajo odstraniti iz vseh delov, posebno pa iz reber in hrpta. Paziti se mora na to, da se meso ne poškoduje ali celo s kožo vred potegne.

Tako pripravljeno meso se lahko porabi sveže ali pa se položi v kvašo, kjer ostane 1 do 2 dni, v prav hladnem prostoru, brez škode tudi 4 do 5 dni. Kvaša je priporočljiva za meso starih živali, ker se to omehča, medtem ko se mlado meso preveč izluži. V kvašo se lahko vložijo vsi deli razun jeter, pluč in srca.

Kvaša za divjačino.

Na dva in pol litra vode prilij četrta litra močnega kisa. Če kis ni dovolj hud, vzemi manj vode in več kisa. Tekočina mora biti precej kislata. Dodaj na liste zrezano: srednje velik koren, par korenin peteršilja, pol srednje debele zelene, srednje čebulo, nadalje 20 zrn popra, 10 zrn gvirc, 3 lavorjeve liste, mali šopek timijana in če imaš tudi par zrn brinja ter tri koleščke limone. Vse to skupaj kuhaj pol ure, nato dodaj 1 žlico soli in shladi.

S hladno kvašo prelij pripravljeno meso v glinasti ali porcelanasti posodi in postavi na hlad. Kvaša mora stati čez meso.

Kvašen zajec v smetanovi omaki.

Kvašeno meso, posebno hrbet in zadnje stegno, pretakni (špikaj) prav na gosto s slanino. Ako mesa iz kakoršnegakoli vzroka ne moreš špikati, nareži slanino v tanke krpe in le te položi na meso. V kostroli prepraži na eni žlici masti sledeče na liste zrezano: pol čebule, srednji koren, pol zelene in par korenin peteršilja. V to položi špikane ali s slanino obloženega zajca, prilij par žlic kvaše ali vode ter peci v pečici. Medtem ga večkrat polivaj z lastnim sokom in prilivaj potrebno tekočino, kvašo ali vodo, da se koreninje ne smodi, pač pa enakomerno pari.

TRGANJE V SKLEPIH

je začetek revmatičnega obolenja. Lokalno zdravljenje obolelega dela telesa zdravi se z obložki Pistyanskega blata na domu. Dobi se v prikladni formi v drogeriji Gregorič, Prešernova ulica 5, Ljubljana. 1684

Ko je meso prilično dovolj mehko, ga vzemi iz kostrole na topel krožnik. Če sok ni čist, to se pravi na sami masti, ga pusti toliko čase še prekuhati, da vsa voda izhlapi. V čisti sok potresi tri žlice bele moke, praži vse skupaj par minut, ali med tem dobro premešaj iz dna. Zalij s potrebno količino vode in če hočeš, lahko dodaš pol kozarčka belega ali rdečega vina ter nastrgaj malo oreška. Pusti malo pokuhati, prilij po potrebi malo kvaše. Omaka naj bo srenje gosta.

Sedaj položi meso nazaj v omako in kuhaj po malem še dober četrta ure. Par minut predno postaviš zajca na mizo, dodaj omaki četrta litra dobre kisle smetane in pusti, da enkrat prevre. Hrbet zreži na dva prsta široke kose, naloži vso meso v skledo, čez pa pocedi na luknjičasti zajemalki omako.

Kot prilogo daj pražen riž, široke rezence ali krušne cmoke.

Divji zajec (nekvašen) v smetanovi omaki.

Sveže pripravljeno meso špikaj in pokropi s kisom. Prepraži v masti na lističe zrezano: pol čebule, koren, peteršilj in zeleno. V to položi meso in speci skoraj do mehkega. Polivaj ga večkrat s sokom ter prilivaj potrebno vodo. Nato vzemi meso iz soka, pokuhaj sok do čistega, dodaj tri žlice moke ter prepraži med mešanjem. Prilij vodo in kozarček vina, dodaj 20 zrn popra, 10 zrn gvirc, lavorjev list, ščep timijana, par zrn brinja in kolešček limone. Dodaj, če treba še malce kisa, da je omaka kiselasta in ostra. Vloži nazaj meso, kuhaj četrta ure, tik predno postaviš na mizo dodaj četrta litra kisle smetane ter pusti enkrat prevreti.

Cene in sejmska poročila.

Na mariborski svinjski sojem 4. decembra je bilo prignanih 94 svinj. Cene mladih prašičev so bile sledeče: 5—6 tednov 50—80, 7—9 tednov 90—100, 3—4 mesece 150—200, 5—6 mesecev 300 do 400, 8 do 10 mesecev 450—500, 1 leto stari 560—850 Din. 1 kg žive teže 5—6 Din, 1 kg mrtve teže 7—9 Din. Prodanih je bilo 60 svinj, oziroma prašičev.

*

Marnbreg.

Naravno je, da se je v neposredni zvezi s krajevnimi premiki po svetovni vojni dvignil klic po naši starejši zgodovini, češ, naj ta doseže, kdo je prej ali prvotno tu ali tam stanoval, ker je naravno, da je ta na podlagi svojega lastnega jezikovnega zaklada tudi poimenoval oni kraj po svojem vtisu. To načelo nam bodi tudi stalna opora pri ugotovitvi kakor obnovljenju nekdanjih naših krajevnih imen!

Takoj po prevratu se je v našem časopisju vnel boj, kako se na primer naj preimenuje ime trga »Marenberg« v novem položaju. Da je to »Marnbreg« je bilo sicer vsakomur jasno, kajti za nemški »Berg« imamo svoj »breg« in »marn« je itak slovenski izraz za »obmejni«, slično kakor je »omara« od vseh strani zasigurana ali omejena shramba. Vemo pa tudi, da so se nemški doseljenci šele v 10. do 12. stoletju začeli pomikati iz Dolnje Avstrije čez Semerink v takratne slovenske pokrajine. Toda naš narodni ponos ni bil tako silen, da bi bil zmagal nad Nemci. Uvedlo se je uradno ime »Marenberg« mesto »Marnbreg«.

Slovenski bojevnik se namreč niso mogli sprijazniti s slovensko obliko, ker so živeli stoletja pod nemškim vplivom in pritiskom ter so se končno pobotali po vzgledu onih dveh vinskih bratcev, katera nista medsebojno pripustila, da ploča drug drugemu »ceho«, nakar sta jo ostala dolžna — oba, kar

Fr. Ks. Meško:

Črna smrt.

»Bolna?« se je trudil, da bi zbral blodne misli, a jih je lovil le s strašnim naporom in silno počasi. »Bolna? Aha, tedaj umrje. Vsi umirajo, vsi bodemo umrli . . . A počaj! Pa nisem nekomur nekaj obljubil, če Rozka zboli? . . . A komu? Počaj — ali ne gospodu Sagadinu?«

Nejasno mu je blisknilo skozi težko, neurejeno razmišljanje, da bi brž moral krese zakuriti. A jasno se ni zavedal.

»Kaj, če bi vendar šel in zakuril? Škode ne bo!«

A ko je vstal, je takoj brez moči padel nazaj na klop.

»Pa sem tako pijan?« se je čudil. Ni še verjel, da že stoji tik ob njem črna smrt, ga že drži s svojo težko roko in ga nikdar izpustila ne bo. Nikoli več ne bo kresov kuril!

Mrak se je že povsem v noč zgostil, kar je nastal v vasi vik in krik. Goreli so obsežni hlevi in gospodarska poslopja turniške graščine. Poslopja so bila polna snopa in sena. Veličastno-pošastno je razsvetljeval ogenj vse polje.

Ljudstvo, tako že vse zbegano, je požar še huje razburil in preplašil. Znanilec še večjih nesreč se jim je zdel.

To se je zdel tudi župniku Rajavcu.

V mraku je poslal brat ponj. Šel je takoj in vzel s seboj zdravila. Na deželi so jih imeli in delili bolnikom večinoma duhovniki. Kajti zdravnik ni mogel k vsakemu bolniku, k mnogim bi prišel tako prepozno.

»Pošlji takoj po mestnega fizika v Ptuj«, je ukazal župnik bratu.

»Ali se naj oglasi hlapec tudi pri Sagadinovih?«

»Ne!« je odločno odbil župnik. »Kaj hočeš sedaj s tem tukaj? To bolnico le vznemiri. Pomagati pa ji tako ne more.«

Čez nekaj minut je hlapec odjezdil. Po poldruguri se je vrnil s sporočilom:

»Gospod fizik je v Turnišču. Graščakinja je na porodu, pred časom, prestrašila se je tako. K nji je moral. Pride pa ali še ponoči ali jutri zjutraj.«

Duhovnik se je prestrašil. — »Glej, z ognjem nam je Usoda posegla vmes. Zdaj vem, da je dopolnjeno. Prepozno bo prišel zdravnik, umrla bo.«

Nedolgo potem je prišel še kaplan Hauptman. Ves dan je hodil po vaseh, spovedoval, svetoval, dajal pogum bolnim in umirajočim, delil tolažbo še zdravim, a vendar trpečim, ker je trpelo vse, vse

Večni potnik.

Ahasver, večni potnik, je pripovedoval:

»Prišel sem v neko mesto in sem vprašal moža, ki je delal na vrtu, od kdaj je to mesto tukaj. On je nadaljeval svoje delo ter menil, da je bilo mesto vedno tukaj na tem kraju in bo tu vedno ostalo.

Čez pet sto let sem prišel na isti kraj. Osamljen pastir je pasel tu svojo čredo, o mestu ni bilo več sledu. Vprašal sem ga, od kdaj ni več mesta. Odgovoril je, da že vedno pasejo na tem kraju in da rastline vedno enako rastejo in venejo.

Čez pet sto let sem bil zopet tu. Našel sem morje, ki je valovilo

ze jima je najboljšje obneslo. Opustila se je takrat, vpostavitve prvotnega slovenskega imena pod pretvego, da ne bo zamere: naj ostane pri starem — nemškem imenu. In tako je ostalo do danes.

D. Žunkovič.

*

Razvoj pošte.

Pošta je v sedanjih časih tako potrebna uvedba, da bi brez nje sploh izhajati ne mogli. V dobi prenosov po radiju in gledanja na daljavo bo zanimivo, pogledati nekoliko v najstarejše čase in vprašati: Kako neki je bilo tedaj s prenašanjem novic in zanimivosti?

Pošta v starem Egiptu.

Grški zgodovinar Herodot poroča, da je bilo prvo dnevno opravilo staroegipčanskega faraona, da si je pustil prečitati pisma, ki so bila došla iz vseh delov kraljestva. Ta beležka nam je dokaz, da je obstojala že celo v starem Egiptu neke vrste pošta. Papirusi (rastlinska tvarina, na katero so pisali Egipčani), ki so ohranjeni iz leta 1400 pred Kristusom, nam tudi potrjuje Herodotovo trditev. V onih starodavnih časih so bili faraoni v zvezi z babilonskimi vladarji. Pisemska izmenjava med obidimi kralji je bila zasebnega ter družinskega značaja.

O pošti v današnjem smislu v starem Egiptu ni niti govora. Da je obvestil faraon babilonskega kralja, se je poslužil posebnega sela. Kakor faraon so občevali med seboj tudi knezi in veliki duhovni mogočnega ter razsežnega Egipta. Priprosti narod se seve ni mogel posluževati pošte.

V staroperzijskem

kraljestvu je organizacija pošte že napredovala. Perzijsi satrapi (vladarji) so pustili po celem kraljestvu postaviti majhne stolpiče, ki so bili tako daleč eden od drugega, kakor daleč sega člo-

veški glas. Straže, ki so bile stalno nameščene po stolpičih, so se lahko med seboj sporazumele. Na ta način so primomale važne vesti iz najbolj oddaljenih krajev kraljestva v prestolno mesto. Kralj Cir je izpopolnil poštno organizacijo na ta način, da je uvedel tekače, ki so bili postavljeni ob vseh važnih postojankah ob cestah in so morali biti vsak čas pripravljene za tek. Perzijske poštno tekače so imenovali »noge kralja«.

Pravi ustvaritelj perzijske pošte pa je bil kralj Darij I. Dal je povelje, da so zgradili s konji opremljene poštno stacije. Prenos obvestil in novic so prevzemali konjeniki. Perzijska pošta je bila v času miru in posebno še vojne državna ustanova. Vrhovno poštno vodstvo je bilo v rokah osebe iz kraljeve bližine. Darij III. je bil pred kronanjem za kralja perzijski generalni poštni ravnatelj.

Na Kitajskem

je obstojala mnogo stoletij pred Kristusovim rojstvom organizacija pošte, ki je bila podobna stari perzijski. Tudi starokitajski vladarji so se posluževali selov na konjih.

Na Grškem

so že imeli dnevne tekače. Grški zgodovinarji poročajo, da je pretekel gotovi Filipides v dveh dneh razdaljo 270 km, da je sporočil Lacedemoncem, da se vali proti Grški ogromna perzijska armada. Tekoč macedonskega kralja Aleksandra Velikega, Macedonec Filonides, je prehitel 340 km v 9 urah.

Rimska pošta.

Najboljše poštno zveze pa je znal vpostaviti stari Rim, kojega državne upeljave so bile na višku časa. Beseda pošta je latinskega izvora iz »pozita« (na gotovo mesto postavljeno). Julij Cezar je pustil ob najvažnejših vojaških cestah zgraditi posebne postaje, na katerih so morali biti pripravljene vojski konjeniki, da so prenašali obvestila in novice. Te postaje so se imenovali »po-

sita« (pošta) in jezdecji na njih »equites positi« (postavljeni jezdecji).

Kakor v perzijskem kraljestvu je bila tudi starorimska pošta na razpolago edinole cesarjem ter višji oblasti. Civilno prebivalstvo, ki je prebivalo ob starorimskih cestah, je moralo dati v gotovih slučajih konje na razpolago za poštni voz. Le one osebe, ki so bile pod posebnim pokroviteljstvom cesarja in senata, so lahko tudi zahtevale, da jim da narod konje na razpolago. V prvem stoletju po Kristusu je število cesarskih miljenecv tako naraslo, da je občestno prebivalstvo stokalo pod bremenom neprestane pripravljenosti glede konj ter voza. Rimski cesar Nero je razveljavil leta 96 omenjeno nadlogo, a je bila pozneje zopet uvedena.

Prva pošta za civilno prebivalstvo

pa ni bila upeljana v Evropi, ampak na Japonskem. Že v prvih početkih japonske kulture je lahko predal vsak Japonec poštnemu selu proti odškodnini pismeno sporočilo, katerega je ta oddal na naslov. Na Japonskem sta bila vedno dva slova za slučaj napada, da bi eden lahko rešil pošto. Pismonoše na Japonskem so prenašali pošto v lesenih zabojih, ki so bili pritrjeni na dolge palice in opremljeni z zvoncem. Ako je starojaponski poštni sel pozvonil, je morala biti cesta prosta.

Pošta v Ameriki.

Veliko pred prihodom Evropejcev v Ameriko so posedali tamošnji visokokulturni narodi Aztekov in Inkov daleč na okrog razpredeno poštno zvezo. Pismonoše staroameriških Inkov so prenašali čisto drugačno pošto nego njihovi evropski tovariši. Pisma Inkov niso bila pisana na papir, ampak so bila motvozi, na katerih so se nahajali vozli. Vsak drugače barvan voz je pomenil nekaj posebnega.

Kakor hitro pa so podjarmili Azteke in Inke Španci, so temeljito iztrebili tudi staroameriško pošto.

*

daleč, daleč. Ribič je vrgel svoje mreže v morje in ko je truden malce počival, sem ga vprašal, od kod je tu morje. Nasmejale se je in dejale, da je morje tu vedno bilo in da so tu vsikdar lovili ribe.

Čez pet sto let sem se semkaj vrnil. Zdaj je bil tu velik gozd. Mož je stanoval v tesni koči, bil je drvar, ki je gozd izsekaval. Vprašal sem ga, kako star je ta gozd. Odgovoril mi je, da stoji, kar pomnijo on in njegovi predniki, in da bo stal tako tudi dalje.

Ko sem potem prišel sem zopet čez pet sto let, je bilo tu veliko mesto z živahnim vrvenjem ljudi po ulicah. Vprašal sem, kdaj so

trepetalo pred prihodnostjo ali za umrlimi žalovalo. Kdo ni bil tedaj sočutne besede in tolažbe potreben?

Proti polnoči sta se z župnikom vrnila v župnišče.

A župniku ni dalo ostati v sobi. Zdaj je čutil, da je nečakinjo bolj ljubil, nego je kdaj maral priznati sebi, pokazati drugim. Pa mu je bilo srce polno skrbi in bolesti, ko je videl deklico tako trpeti in sehniti, in ji ni mogel pomagati. In bolelo ga je, ko je videl izumirati stari, bogati rod Rajavcev.

Kaplan ga je slišal, da je čez kratko šel spet po stopnicah dol. Začudil se je, kam bi bil tako pozno namenjen. Stopil je k oknu in oprezoval v poljasno noč. Pa je videl, da gre župnik v cerkev.

»Res, tamle najdemo še edino nekaj tolažbe in miru«, je pomišljal iz trpke žalosti in utrujenosti. — »Saj bi človek obupal in si sam želel smrti, če mora vse to gorje gledati, pomagati pa ne more. Kakšen dan je bil spet današnjil!«

Ko je razmišljal, kaj vse je danes spet videl, z ljudmi sam pretrpel, se je zgrozil in stresel, kakor bi ga napadala mrzlica. Tako polno tega ljudskega gorja mu je bilo srce, da mu navzlic pozni uri ni dalo leči in zaspati. Kakor v nekaki omotici je sedel za mizo in si pripravil papir in črnilo.

In ko je zunaj v prirodi božji in tukaj v tesni kaplanski sobici sanjala tiha noč, ki pa v nji ni sni-

vala in počivala črna smrt, in ne počivali stoteri in stoteri, temveč so drhteli ob bolniških posteljah, jokali ob umirajočih ali že umrlih, v bolečinah vso noč pretrpeli in preječali, je kaplan v zneseni latinščini opisoval grozo črne smrti, ki jo je videl z nemejeno samosilniško in samovladarsko močjo po deželi gospodariti.*

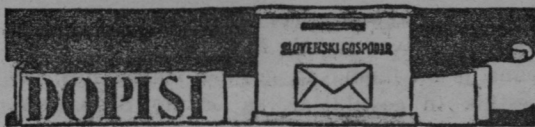
Dolgo v noč je sedel za mizo, goreč v pesniški vznesenosti, ves pogreznjen v svoje delo. Že so na vasi petelini peli, ko je luč ugasnil in h kratkemu pokoju legel.

* V prevodu bi se ta popis glasil:

»Tam, kjer Drava, ponos prelepe naše dežele, svoje valovje podi in ptujske livade napaja: tam sta mnogo nesrečnih v Hades (v podzemlje, na drugi svet) pahnila

Smrt in Pomor, žrtev tisoč in tisoč zahtevaje. Ako imel bi peres čez sto in toliko jezikov, del le prav majhen nezgod bi opevati mogel. Vsak je dohod zaprt, zaprte so ceste, mostovi, v mestu zaprt je promet, zastajajo v domu opravki. Straža zastavlja vstop s pogledom in kopjem pretečim, vsakega tira nazaj, ki pokazati pisma ne more, ki bi mu dalo oblast, da sme prekoračiti meje. Da, celo na razpotjih so križi, povprečni tramovi vedni stražarji. In kamor ni moči postaviti straže, tam pa podtaknjen plamen vpepelil je strehe predmestne. Slišiš nesrečnežev stok, ki se dviga do neba oboka? Klic je njihov zastoni, da so zvesto Kristusu vdani, verni njegovim, in krst jih obilil je z milostjo svojo

Razvanje. V četrtek dne 25. novembra, smo pokopali vrliga moža posestnika in kovača Jožefa Muhiča, ki je umrl v starosti 64 let. Njegovi prijatelji in znanci so prišli od blizu in daleč mu skazat ljubezen in prijateljstvo. Spreved se je pomikal od hiše žalosti v spremstvu domačih duhovnikov, znancev in prijateljev, članov gasilnega društva, domače godbe in pevskega društva pod vodstvom našega vrliga pevovodja g. Strleta k podružni cerkvi sv. Mihaela, kjer je bila služba božja za rajnega. Po blagoslovljenju njegovih ostankov je naš župan Korošec s prisrčnimi besedami opisal njegovo življenje in delovanje. Pevsko društvo mu je zapelo nagrobnico in godba zaigrala žalostinko. Vrli mož naj počiva v miru!

Obiški vrh pri Dravogradu. Vedno bolj se vrstijo novi grobovi na našem pokopališču. Zopet so se žalostno oglasili zvonovi cerkve sv. Petra na Kronski gori ter naznanili, da je umrl g. Franc Vrhnjak, po domače Mrtvoz, v starosti 67 let. Bil je vzoren krščanski mož. Dolgo in mučno bolezen lanske zime je srečno prestal letošnja zima pa ga je vzela. Dne 22. novembra ga je pa nenadoma zadela kap. V gozdu posestnika Franca Navodnika so ga našli mrtvega. Kako so bili presenečeni domači, ko so zvedeli to žalostno novico. V četrtek dne 26. novembra smo ga spremljali s potrtnim srcem na zadnji poti. Njegovi duši želimo mir, njegovim domačim pa iskreno sožalje!

Svečina. Poročila sta se Ivan Kebrič, posestnik iz Dobrenja pri Št. Ilju, in Mimika Rat, hčerka uglednega posestnika na Vrčičah. Mlademu paru želimo obilno božjega blagoslova!

Jarenina. Pri nas se je nepričakovano pojavila otroška nalezljiva bolezen ošpice, katera je pobrala že več naših dragih malčkov. Tej nalezljivi bolezni je tudi podleгла dne 23. novembra Pezdček Jelica, sedemletna hčerka Pezdček Josipa, posestnika in župana v Vukovskem dolu. Tem potom se žalujoča stariša zahvaljujeta za vse dokaze iskrenega sočutja.

Na vse zgodaj so poklicali župnika, zakaj usoda Rozkina se je morala vsak trenotek dopolniti. A tudi na materi so se pokazali znaki črne bolezni.

Ves potr in uničen je govoril Rajavec bratu župniku: »Da bi mi Bog pustil vsaj eno! Ko bi sv. Rok, ki sem vedno tako zaupal vanj, izprosil pri Bogu zdravje vsaj eni! Polovico premoženja bi daroval in postavil sv. Roku kapelico, ne, cerkev, ki bi naj še poznim rodovom naznanjala, kako dobroto mi je storil.«

»Premisli, brat, kaj zaobljubljaš«, je strogo

Vse store, da le grob jih ne bi prerani pogoltnil. A to kazen in bič smo mi sami si spletli. S svojim življenjem Pomor za lase smo privlekli v te kraje. Slepo je bilo oko. In zdaj, ko straža z orožjem zunaj pred durmi stoji in spominja nas jeze Gospoda ter zabranjuje vsak shod, le malokdo zanjo se briga. Shajajo se, pijo in jedo pri obloženih mizah, vabijo in vabila tako pošiljajo — smrti. Kakor nastavljena jed kače privabi in jih ugonobi, prav tako ljudem bilé so gostije nastava. Ko praznujejo pir, glej, se Črni pomor prikaže, mnogo takoj umori jih ogenj v prsih pekoči, drugim upihnejo luč življenja ulesa nevarna. Loge prijazne, polje rodovitno pokrivajo trupla ter razširjajo smrad, ker je pogrebcev premalo. Trudijo se zastoj vsi zdravniki z gosposko, bilo odganjajo s silo, pa vse prizadetje je prazno. Smrt s svojo koso kosi povsod, ne dela razločka. Dete se orsi drži matere drage, že mrtve,

Prav posebno pa se zahvaljujeta č. g. katehetu Malej Ignaciju za častno spremstvo ter ganljiv govor ob odprtem grobu, nadalje domačemu pevskeemu zboru za pretresljivo žalostinko, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za poklonjene vence in cvetje ter udeležbo pri pogrebu. Bog plati!

Vurberg. Veliki farni zvon nam je dne 22. novembra naznanil smrt moža v župniji. Da, to je bil res mož, g. Jakob Breg, posestnik iz Krčevin, star 85 let. Pred 60 leti je nastopil pri hiši kot hlapec, pa je vsled svoje pridnosti in vestnosti postal gospodar ter je v dobi 60 let spravil gospodarstvo do najvišje stopnje in do blagostanja. Poleg svojih gospodarskih del je veliko čital, saj je imel celo knjižnico v svoji hiši; tudi »Slovenski Gospodar« je imel v tej hiši zmiraj svoj dom, pa še drugi naši katoliški listi so imeli prostor v njegovi hiši. Ker je mož veliko čital, je bil tudi zelo izobražen ter je velikokrat osmešil takozvane učene liberalne gospode, ko so napadali njegovo katoliško prepričanje. Kot družinski oče je bil zelo vester ter svoje otroke vzgojil v pravem krščanskem duhu. Njegovega pogreba se je udeležilo veliko domačih, pa tudi tujih župljanov. Ob grobu je vlč. g. župnik stavil rajnega vsem v zgled kot dobrega gospodarja, ki je bil kljub dobri vinski kapljici, ki jo je imel, vzor treznosti; bil je tudi dober oče vseh domačih, dobitelj napram revežem. Domači pevski zbor se je od rajnega poslovil z lepo žalostinko. Nismo še zagreblji prvega moža, že so zapeli zvonovi slovo drugemu možu, ki nam je menda nad 30 let lepšal naše praznike z ubranim pritrkovanjem. Sedaj so zvonovi njemu zapeli poslednji pozdrav. To je bil cerkveni viničar Matija Zavec, oče deveterih otrok. Huda bolezen (vodenika) mu je pretrgala nit življenja v lepi moški dobi 54 let. Bil je zelo vester viničar, dober vinogradnik ter je spravil cerkvene vinograde na lepo višino. Bil je tudi zvest naročnik »Slovenskega Gospodarja«. Rajni zapuščala bolno ženo ter devet deloma nepreskrbljenih otrok. Rodbini Bregovi in tudi Zavečevi naše sožalje, rajnima možema pa večni mir!

Sv. Barbara v Slov. gor. Ljudje zmiraj huje božijo o hudi gospodarski krizi, katero trpi

ravno najhuje naše podeželje. Res človek s strahom in skoro z obupom gleda v bodočnost. Kaj bo? Zima je pred durmi, ljudje nimajo denarja ne za obleko ne za obutev, še za sol in petrolej ne. Kako pa naj plačujejo davke itd.? Hvala Bogu, drugo še ljudje imajo, samo tisti ljubi »kovači« so tako redki, a o »oračih« in »jurčkih sploh govora ni. Merodajne faktorje prosimo, naj pomagajo omiliti gospodarsko krizo in rešiti našega kmeta, sicer bo pel boben svojo pesem od hiše do hiše. Tukajšnji krajevni šolski odbor je letos osnoval gospodinjski tečaj, katerega obiskuje deset deklet. Res hvalvredno. Še eno moramo pohvaliti: šolski proračun je napram lanskemu znižan za 10.000 Din na pobudo župana v Koreni. Občine bi morale štediti, toda kje, ko pa šola vzame že polovico občinskega proračuna. Cesta, katero gradi občina Korena, je letos vsled ukinitve podpor ostala in se ni moglo tega tako nujno potrebna dela nadaljevati. Občina sama je finančno preslaba, a banska uprava je v svojem proračunu okrog 1.000.000 Din črtala pri cestah. Slično kot občini se godi baje tudi okrajnemu cestnemu odboru. — Eden največjih naših vinogradnikov je posekal kos vinograda žlahtne trte, ker se mu delo ne izplača. Prav res. Samo tega ne vemo, pri kateri stroki kmetijstva bi se še danes delo izplačalo, saj vino nima cene, živina še manj itd. — V Zimici je umrla gospodinja Slanič. Naj v miru počiva! — Tudi porok smo imeli nekaj: V Zimici se je poročil Ivo Hrastnik z M. Rejzman, v Žikarjah pa Ivan Kos, cerkveni pevec in gasilec z Jožico Fluher. Bog jim daj obilo sreče! Sedaj smo v tihem adventnem času naše pokore. Naš dobri g. župnik so nam oskrbeli tridnevno, da lahko opravi vsak svojo pobožnost. Bliža se novo leto, morali bomo obnoviti naročnino za Slovenskega Gospodarja, »Kmetovalca« ter Mohorjevo družbo, katera nam pošilja tako lepe knjige. V nedeljo dne 22. pretečenega meseca nas je obiskal naš prijatelj Žebot, kateri je imel v društveni dvorani predavanje o zavarovanju. Poslušalcev je bila polna dvorana in marsikateri je obljubil, da si bo pustil zavarovati svoja poslopja pri Vzajemni zavarovalnici, katere zastopstvo ima Josip Lešnik. Tudi novega trovca imamo pri cerkvi, g. Ivana Klajnsček, katerega toplo priporočamo. Naši fantje nam mislijo v kratkem prirediti gledališko igro.

opomnil starejši brat. »Ako res narediš obljubo, skrbi, da jo izpolniš!«

»Gotovo jo bom. Kaj mi naj premoženje, če mi obe umrjeta in ostanem na svetu sam! Če ostanem — morda pokliče Bog tudi mene«, je pristavil tiše; zmagovala ga je bridkost, solze so mu tekale.

»Kakor bo Bog naredil, bo. On je Gospod«, je župnik resno-vdano zaključil.

Ko je v prvih jutranjih urah prijezdil mestni fizik, je smrt bila »Rožo Ptujškega polja« že utrgala. Vsaka pomoč je bila zdaj nepotrebna in brezpo-

ustnice suhe na njih gladne še iščejo hrane, mamico kliče na glas, stoka in bridko se joče, mleka od nje ne dobi, strup le vsesava moreči. Glej, tam s tresočo roko umrlega moža objema žena in zadnji poljub pritiska na blede ustnice. Dolgo ne traja nje jok, obmolne in dušo izdihne. Tamkaj pa prosi soprog pomoči, ko ženo na rokah, breme predrago, drži, kmalu sam zgrudi na tla se. Hotla Usode je moč, da smrt ju naj ne razdruži, dala obema je grob taisti za posteljo večno. Ali dovolj! Nebeščani, zadeti od božje smo jeze. Bodí o Bog milostljiv temu mestu in ti pokrajini, meč, ki je poln že krvi človeške in pota, odtegní! Vsi svetniki, ki skrb vam je za duš odrešenje, prosite vi za nas pri vsemogočnem Očetu! Roka njegova Pomor prežene iz tega naj kraja! Zložil in spisal Pomora popis ta je Jurij Hauptman. (Prevod Fr. Korošca v knjigi: Slekovec »Škofija in naduhovništva v Ptujcu«.)

mesto pozidali, kje je gozd, morje, pašnik. Kričali so vsi vprek, da me ne razumejo, da razzen mesta ni bilo tu nikoli nič drugega. Ž

Čez pet sto let hočem zopet priti sem!«

Dobra pomoč.

Tonček se vozi prvič po morju. Konastane malo slabše vreme in se začne ladja polahko zibati, steče Tonček v kabino in se začne oblačiti v obleko svoje sestrice. Mati ga začudeno vpraša, kaj da dela.

Tonček: »Veš, mama, ladja bode gotovo potonila in jaz se oblečem v žensko obleko, ker sem čul, da mornarji rešijo najpogrejši ženske.«

Pragersko. Dne 28. novembra je bil pogreb tukajšnjega poduradnika rojaka Sihigert Ivana, skladiščnika drž. žel. na Pragerskem. Bil je mož krščanskega načela, vzoren in dober oče svoji družini. Med svojimi tovariši železničarji kakor tudi med soobčani je bil jako priljubljen, kar je pričala njegova zadnja pot iz hiše žalosti na pokopališče Spodnje Polskave. Pokojni se je udeleževal pri raznih dobrodelnih društvih, bil je občinski odbornik na Spodnji Polskavi ter predsednik Prometne zveze železničarjev Jugoslavije — skupina Pragersko. Naj počiva v miru! Žalujočim ostalim naše globoko sožalje!

Rače. Umrla je dne 16. novembra v marib. bolnici gospa Ana Klabus, doma iz Ješence pri Račah. Kako je bila priljubljena, je pokazal njen pogreb, katerega so se v tako velikem številu udeležili prijatelji in znanci. N. v m. p.!

Prvenci pri Ptuj. Na sedmini po umrli Geri Zelenik in Mariji Vesenjaki v Prvencih se je nabralo za salezijanski zavod v Veržeju 155 Din.

Velika Nedelja. Namesto venca na grob Fl. Kuhariča je dal g. Alojzij Mikl darovati sv. mašo v vinogradni kapeli v Goričaku za dušni blagor pokojnega.

Ormož. Zadnji čas sta nas vznemirila dve nagli smrti. Monter pri falski elektrarni Fr. Žižek se je v nedeljo dne 22. novembra odpeljal s svojim tovarišem popravljat električni vod v Varaždinu. Pri delu ga je ubil silni električni tok. Rajni Žižek zapušta še mlado ženo Štefanijo. Ponesrečenec je bil doma iz Radvanja pri Mariboru, kjer je moral biti zelo priljubljen, čeprav je že nekaj let stanoval v Ormožu. Saj je prihitelo na rešilnem avtu tamošnjega gasilnega društva nad 30 ljudi k pogrebu. — Par dni za tem se je hitro raznesla vest, da je naglo umrla Zidaričeva gospodinja s Huma. Bolehala je že dolgo, vendar je še vstrajala in po malem gospodinjila. Na dan smrti je šla na dvorišče, se nezavestna zgrudila in čez par minut izdihnila v naročju hčere Julike. Velika udeležba ljudi je pokazala, kak ugled je uživala pokojnica. Doma je bila iz znane Zabavnikove hiše v Vodrancih pri Sv. Bolfenku. Ta-

ko je odšla ugledna in verna žena v večnost prav dve leti po smrti svojega moža Jakoba, takratnega ključarja humske cerkve. — Čez slabe čase vse toži. Če bi kaj pomagalo, bi še vse bolj godrnjali. Kako trda gre ljudem za denar, se vidi iz tega, da vsi povprek doma koljejo živino in po zmernih cenah prodajajo meso. Tako izkupijo več, kot če bi za sramotno nizke cene prodajali živino mesarjem. Še celo berači tožijo nad krizo. Ni dolgo tega, da je nek berač preklinjal nove 25parške novce, češ, da jih je sam v... skoval, da zdaj manj naprosi. Popreje so ljudje dajali vsaj po pol dinarja, zdaj pa kvečjemu krone. — Zadnjič smo čitali med oglasi v »Slovenskem Gospodarju«, da gospa Micika Alatič predtiska razne vzorce za prte, rutice itd. Dekleta, ki imajo veselje do ročnih del, se bodo gotovo poslužile priložnosti.

Vegričevci. Tužno in žalostno je zapel naš vaški zvonček smrtno pesem svoji dobrotnici, Heričevi materi, ki je zaspala v Gospodu! Zaspala je mati deveterih otrok, mati revežev in trpečih. Rajna zapušta žalujočega moža in devet, deloma že preskrbljenih otrok. Svojih devet otrok je vzgojila v pravem krščanskem duhu ter jim tako pripomogla, da jih zdaj petero gospodari na lepih posestvih, šest sluzi kralju in domovini, hčeri pomagata očetu na obširnem gospodarstvu, najmlajši pa je v za du Marijanišču v Veržeju. Pogreb se je vršil dne 18. novembra. V srce ganljiv bil trenutek, ko je šestero sinov dvignilo ljubo mater na rame, da jo ponese na mirodvor. Hvala domačemu g. župniku in g. patru salezijancu iz Veržeja za spremstvo ter tudi vsem, ki so spremili rajno na zadnji poti. Blaga rajna naj počiva v miru!

Sv. Andraž v Slov. gor. Preteklo nedeljo se je vršila v Hvaletinci velika slavnost: blagoslovitev prenovljene kapelice Žalostne Matere božje. Kako mila in draga jim je bila kapelica, dokazuje to, da so si dali pred par leti nabaviti majhen zvonček, ki spremlja vsako sv. popotnico v to vas in milo naznanja s svojim srebrnim glasom smrt vaščana. Ob tej priliki so se dale nekatere družine posvetiti božjemu Srcu Jezusovemu. Po končani slovesnosti so domači gospod župnik posvetili celo vas božje-

mu Srcu. Naj ložje Srce in Žalostna Mati božja varujeta to vas in celo župnijo. Za novega župana je bil imenovan gospod Tomaž Poš, posestnik in gostilničar, za občino Sv. Andraž. Na tukajšnji osnovni šoli se bo pričel pouk v kmetijsko-nadaljevalni šoli. Kakor je imel ta pouk lansko leto primerno število učencev, je upati, da se tudi letos najdejo dobri kmetijski fantje, ki jim je ta pouk pri srcu. Poučevale bodo domače moči. Tudi za dekleta se je ustanovil gospodinjsko-nadaljevalni tečaj. Sedaj v zimski je res primeren čas za izobrazbo. V tem težkem času pa je res tudi potrebno, da se naša dekleta višje izobrazijo. Žalost je napolnila naša srca. Tužno je zvenela pesem zvonov in naznanila, da je za vedno nehalo biti srce Marije Hanžel iz Vršeca. Umrla je v naročju svojega sina Franca. Svoje tri otroke je vzgojila v pravem krščanskem duhu. Njena hči je omožena pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Starejšega sina je Bogu darovala, da vrši službo frančiškana v Gradcu. Najmlajši sin Franc pa skrbno gospodari na domačiji v Smolncih. Pogreb je vodil njen sin ob asistenci domačega gospoda župnika. Počivaj v miru blaga žena, ki si poskrbela, da se je tvoj sin posvetil službi duhovnika. Vsemogočni naj ti bo obilen plačnik. Poročil se je Franc Kajnik z Marijo Pulko iz Čagone, župnija Sv. Anton v Slov. gor. in Franc Zagoršek z Miliko Kocuvan iz Bukošaka. Novoporočence naj obilo blagoslovi Bog!

Sv. Jernej pri Ločah. Mi Jernejčani nismo zaspani. Četudi malokedaj poročamo o sebi v »Slovenskem Gospodarju«, vendar ga ima že skoro vsaka hiša v naši župniji. — V tem letu je bila pri nas temeljito in krasno preslikana župna cerkev, v kateri opravlja naš vlč. g. župnik Pavlič ob nedeljah in praznikih že več let vedno dve službi božji. Za ta njihov trud jim bodi izrečena hvala! Pripomniti je še treba, da je cerkvenoskladni odbor poskrbel, da so se pri župnišču uredili primerni svinjski hlevi in izvršila vsa potrebna popravila pri nadarbinskih poslopih. Imamo pa pri nas nekega možakarja, kateri se protivi in odgovarja sosedu, češ, naj ne plačajo določenega prispevka za kritje stroškov zgoraj navedenih del ter napada cerkvenoskladni odbor. Za to bo moral ta možakar odgovarjati tam, kjer se pravica deli!

Imel je dobiček.

Jakec: »Zakaj pa nisi zatožil Mihca, da ti je vrgel kamen v glavo?«

Tone: »Čemu neki? Saj sem bil tri dni doma, da se mi je rana zacelila in mi ni bilo treba iti v šolo.«

Za smeh.

Takšne so. Ona (svojemu možu, ki obhaja god): »Le poglej, kaj sem ti nakupila za tvoj god: krasno fajfo, par doma spletenih nogavic in pa tole svilen obleko, v kateri se ti bom gotovo dopadla.«

Inserat. Mlad človek, ki se namerava oženiti, išče znanja z izkušenim zakonskim možem, ki bi mu to namero izbil iz glave. —

membna: ovnelemu cvetu ne da nihče več življenja in zopetnega razcveta . . .

S Hajdine je gospod mestni fizik jezdil v turistični grad, da pogleda po bolni graščakinji. Šele ko se je od tam vrnil v Ptuj, se je oglašil pri Sagadinovih, da jim javi žalostno vest.

Takoj zatem je Dominik v divjem diru drvel proti Hajdini. Kako je prišel na vranca, sam ni prav vedel. Ob groznem sporočilu, ki ga je gospod fizik skušal z lepimi besedami vsaj malo omiliti, mu je zašumelo v glavi, kakor bi bila zahrumela čez svet in čezen strahota poslednje sodbe. Nič ni več poslušal, po konja je planil, iz mesta z njim zdíval.

Ko je pred Rajavčevo hišo s konja skočil, je stopil iz hiše Rajavec, upognjen in postaran.

»Stric, kje je Rozka?«

Molče je pokazal kmet na pokopališče: bili so jo že pokopali.

Dominik je postal v lice bled ko platno. Sunoma se je obrnil. Molče, s trdnim korakom, nekako grozeče je stopal v dom mrtvih. Rajavec je šel sklonjen za njim, da mu grob pokaže.

Trd in nem je stal Dominik nekaj časa pred grobom, srepo zroč v svežo, rjavo gomilo, kakor bi šele premišljal, je li res, da krije in mu za vedno zakriva najdražje bitje. Nenadoma je poltiho zaječal, se zgrudil pred grobom na kolena in se z vsem zgor-

njim telesom vrgel na gomilo, kakor bi nameraval objeti in poljubiti pokojno-molčečo postelj nje, ki je ni mogel in smel za slovo pred ločitvijo za vedno.

Rajavec je stal nem, v otožne misli zatopljen, za mladeničem. Dolgo je čakal in poslušal bolešno jecanje, hrepeneče zdihe in ljubeče klice nesrečnega srca. Pa je pomislil, da bo najbolje, ako trpečega ne moti.

»Naj se izjoka in iztoži! Tako se morda še najprej umiri, najbolj potolaži.«

Tiho je odšel k bolni ženi domov.

A Dominik ni jokal. Ni mogel. Izprva povsem iz uma, da ni mogel spočeti in zamisliti ne ene jasne misli, se je polagoma zavedel. Pa se je začel — kakor mnogi drugi v tistih hudih časih — z Bogom prepirati.

»Čemu si mi jo ustvaril, če si že od vekomaj sklenil, da mi jo tako kruto vzameš? Saj ustvaril si jo vendar meni! Čutil sem: njeno srce mojemu srcu, moje njenemu! Življenje življenju! Kakor dva potoka, daleč narazen izvirajoča, ki pa se združita, se zlijeta drug v drugega in se ne ločita nikoli več, da končata svoj tek v morja neskončnosti — tako midva . . . Pa si naju tako ločil! Ali si res Bog brez usmiljenja, samo strašnega, nepreprosljivega srda Gospod? . . .

(Konec prihodnjič.)

Stopre. V petek dne 27. novembra smo položili k zadnjemu počitku v prerani grob posestnika Jožefa Dolšaka, rojenega leta 1892. Kratka a zelo mučna bolezen mu je pretrgala nit življenja v najlepši dobi moških let. Kako zelo priljubljen je bil in spoštovan tudi izven domačega kraja, je pokazala obilna udeležba pri pogrebu. Skrben gospodar je bil zvest naročnik »Slovenskega Gospodarja« ter zvest svojemu prepričanju. Bil je dober družinski oče ter zvest mož svoje žene, s katero je v ljubezni živel 12 let. Zapušča žalujočo ženo in štiri nepreskrbljene otroke. Na pragu hiše žalosti mu je govoril nekaj poslovnih besed g. Ignac Vrabčič, domači pevci so mu zapeli v slovo žalostinke. Velika množica ljudstva tudi iz sosednjih župnij ga je spremljala s številnimi vencami in šopki do cerkve k sv. maši in potem na pokopališče. Pri odprtem grobu je govoril v srce segajoče jedrinate besede vlč. g. Alojz Pihler in pevci so zopet zapeli žalostinke. Naj bi bilo naše svidenje v nebesih tako veselo, kakor je bilo žalostno naše slovo! Žalujoči ženi in otročičem naše sožalje!

Slivnica pri Celju. Cestni odbor šmarskega okraja namerava prestaviti na Petelinjaku cesto št. Jur—Loka. Ta cesta je sicer veliko izgubila na prometu radi nove ceste Podsrada—št. Jur, pa če se že smatra prestavitev ceste potrebno, naj bi se vsaj, kolikor je mogoče, škode izogibalo. Ta cesta se da namreč na nekaterih točkah tudi tako ravno izpeljati, ne da bi šla po sredini njiv. Razen tega, ako bi šla cesta po sredini njiv, bi bile tako dve cesti ena poleg druge, kar bi gotovo ne bilo na mestu. Zato naj se porabi še stara cesta, kakor daleč se da. Tako se je tudi zgodilo na novi cesti Podsrada—št. Jur. V vsakem slučaju naj bi se za storjeno škodo dala primerna pravična odškodnina, ne pa, da se plačuje 1 kvadratni meter po 50 par, dočim ga davčna oblast tako visoko taksira. Upamo pa, da se bo cestni odbor blagohotno oziral na kmeta ter načrt v toliko spremenil, da se kolikor mogoče škoda prepreči. Razen tega še stavimo vse zaupanje v bansko upravo, da bo šla pri tem kmetu, ki je že itak dandanes v hudi stiski, na roko ter ga ščitila, kolikor je mogoče!

Šmarje pri Jelšah. Z Bogom, Barbarski Tinec, zavživaj večno plačilo, zlati ženin, ljubi oče in kremenito-značajni prijatelj Martin Novak! S temi besedami smo se zadnji četrtek poslavljali od moža, ki je celo vrsto let kakor oče skrbel za našo najstarejšo podružnico sv. Barbare in si je tudi zaslužil, da so ga na njegovi zadnji poti v dolgi procesiji spremlili od njegovega doma najprej v tolično cerkev, kjer je za njegov dušni blagor opravil sv. mašo in govoril ganljivo slovo njegov dolgoletni prijatelj, vlč. g. župnik Fr. Sinko od Šmartina na Pohorju svojemu soustanovitelju šmarske kmečke posojilnice in velikodušnemu podporniku vsakega krščanskega pokreta naše mladine. V Šmarju pa se je pridružilo žalostnemu spravedu toliko njegovih častilcev iz obširne župnije in še posebej tržanov in vseh uradov z g. srezkim načelnikom dr. Kartinom vred, da so skoro napolnili prostorno cerkev, v kateri je blagopokojni s svojo sedaj globoko potrto vdovo Frančiško pred tremi leti obhajal zlato gostijo, obdan od svojih dveh vrlih sinov, uglednega kmeta Janeza in domačega poštnega predstojnika Cirila ter svojih dobrih hčerk Micke in samostanske sestre č. Petre. Milo so prepevali zvonovi vseh cerkev in so odmevale glasne molitve žalujočih, ko se je

Kje kupujejo naši naročniki?

V trgovinah, ki so tukaj navedene: V teh trgovinah je dobro in poceni blago. Vsakdo, ki kupi vsaj za 100 Din blaga v gotovini, dobi brezplačno Gospodarski ali Gospodinjski žepni koledar.

Te trgovine so:

V Ptuj:

Anton Brenčič, trgovina z železnino.

V Černji Radgoni:

Jože Hrastelj, trgovina.

V št. Lenartu:

Tone Hrastelj, trgovina.

V Mariboru:

Anton Macun, trgovina z manufakturo v Gosposki ulici.

Mariborski konsum, Glavni trg.

Pod tem zaglavjem bomo objavljali te in druge trgovine, ki se bodo še prijavile, stalno do novega leta. Ta objava je za trgovce, ki odzamejo vsaj 10 komadov koledarja, brezplačna. Trgovci, pišite takoj Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

dolgi spreved pod vodstvom msgr. Vrežeta iz Maribora, domačih dušnih pastirjev in č. gg. Sinko in Turk Miloša iz Buč pomikal na naše novo pokopališče. Njegova hiša je bila vselej na stečaj odprta vsakemu dobremu sosedu in še posebej različnim siromakom ter duhovnikom, ki so ga zdaj v tako lepem številu spremlili k večnemu počitku. Novo vrzel nam je njegova smrt napravila med našimi vrliimi možji in fanti.

Sv. Križ pri Rogiški Slatini. Po hribih se je že pokazal sneg. Bliža se torej zima. Obetajo se nam hudi časi. Ne bo kaj obuti in ne kaj obleči in ne s čim davke in drugo plačevati, ker v tukajšnji steklarski tovarni je že popolnoma ustavljen obrat. V zdravilišču Rogiška Slatina, ki je vir naših dohodkov, delavce odpuščajo in delo omejujejo, tudi v rudniku je delo omejeno. Bog pomagaj!

Sv. Rupert nad Laškim. Dne 23. novembra je umrl v Trobendolu posestnik Marko Bezgovšek; prejšnjo soboto je še bil zdrav in vesel, v nedeljo je nenadoma zbolel in v ponedeljek že umrl; bil je še v močnih, moških letih, dober in postrežljiv mož! Dobri Marko, počivaj v miru! — Letošnja zima, katere se vsakdo boji, je že pokazala svoje trdote. V soboto pred prvo adventno nedeljo je začelo iz težkih, svinčenih oblakov, ki so več kakor 14 dni grozeče viseli nad zemljo, polagoma deževati; a čudno, dasiravno je bilo silno mrzlo, ni padal sneg, ampak dež, ki pa je na tleh takoj zmrznil in kmalu obdal z debelo ledeno skorjo vso zemljo. Drevje, ki je bilo letos po večini polno sadja, sedaj nosi ogromno težo leda; s strahom poslušajo ubogi poljedelec in sadjar, kako poka in stoče drevje v gozdu in po sadohosnikih; poledina napravlja po drevesih velikansko škodo; velika ledena teža je mnoga drevesa izruvala, lomil vrhove in veje, da stojijo drevesa žalostna in opustošena kakor po najhujšem viharju in toči.

Pri pokvarjenem želodcu, plinih v črevesu, slabem okusu v ustih, čelnem glavobolu, mrzlici, zapeki, bljuvanju ali driski, učinkuje že kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice sigurno, naglo in prijetno. Znameniti zdravniki za želodec izpričujejo, da se izkaže uporaba »Franz Josefove« vode kot prava blagodat za po jedi in pijači preobložena prebavila. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Naravnost strahoten je pogled po gozdovih, kjer leže odlomljeni vrhovi smrek in hojk vse križem po tleh; škoda je že zdaj ogromna. Ker je obenem nastopil silen mraz (dne 1. decembra je bilo zjutraj tukaj 5 stopinj mraza), bodo drevesni popki, ki so že sedaj v jeseni tako lepo pokazali za drugo leto, gotovo že sedaj pozeblili! Ubogi, nesrečni kmeti! Pričakujemo od slovenskih poslancev, da se bodo zavzeli za ubogega kmeta!

Čadram. Umrila je dne 3. t. m. dobra krščanska mati Ana Potočnik, Kmetarjeva iz Ugovca, v 80. letu svoje starosti, mati načelnika tukajšnje Ljudske posojilnice in cerkvenega ključarja g. Ignaca Potočnika. Bila je velika dobrotnica revežev, globoko verujoča in pobožna. Blaga rajna naj počiva v miru! Sožalje vseh spoštovanih rodbini!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Presenetil je celo našo župnijo samomor 67letnega Andreja Beran, ki se je obesil v noči od 2. na 3. decembra t. l. pred hišo svoje hčerke. Rajni je imel svoj dom v okolici Čakovca, a ni živel skupno s svojo ženo. Iz čakovske okolice se je bil podal pred dnevi k Sv. Juriju, kjer je razlagal samomorilne namene, a so jih imeli za šalo.

Sladkagora. Tudi nas Sladkogorčane je zelo iznenadila žalostna vest, da blagega vlč. g. dekana Ivana Jurko ni več med živimi. Kako bi se ga ne spominjali, saj je pri nas kaplanoval celih deset let. Bil nam je dober in ljubezniv učenik. Marsikatero solzo smo pretočili, ko se je leta 1909 poslavljajal od nas. Ohranimo ga v častnem spominu.

Vojnik pri Celju. V nedeljo dne 20. decembra priredi Krekove družine sekcija borcev in stražark v Vojniku čarobno igro »Sirota Jerica« ki se bo predstavljala v posojilniški dvorani. Vstopnina 3 do 10 Din. Pridite!

Tržišče pri Rogiški Slatini. Danes je po dolgi in mučni bolezni preminul najstarejši mož pri nas g. Valentin Halužan v starosti 94 let. Naj mu bo lahka domača zemlja! — Minuli teden se je poročil g. Štefan Oberšek z gđ. Anico Zalokarjevo. Mladoporočenemu paru obilo sreče!

Izborna vino novo in staro prodaja ali zamenja za suha, bukova drva in rezan les Franjo Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Novosti.

Boljševiki so razstrelili 4. decembra z dinamitom v Moskvi Zveličarjevo katedralo, ki je bila zgrajena leta 1812 v spomin na požar in na propad Napoleonovega prodiranja v Rusijo. Na mestu katedrale bodo postavili sovjetsko kongresno dvorano.

Prevrat v San Salvadorju. V srednjeameriški republiki San Salvador je bil odstavljen z vojaškim nasiljem prejšnji predsednik in postavljen za predsednika vodja vojaške vstaje, Maksimilijan Martinez.

Vlomilska družba pod ključem. Ljubljanska policija je zaprla dne 5. t. m. vodjo vlomilske družbe, 27letnega Jožeta Obrezo, doma iz Bezuljka pri Cerknici. Z njim vred je romalo pod ključ pet njegovih tovarišev, ki so vršili tolovajske posle po Ljubljani in okolici.

Pogorelo je gospodarsko poslopje posestnika Lužnika, po domače Špica, v Lomu pri Šoštanju. S poslopjem vred so zgoreli tudi poljski pridelki in so otehi le samo živino.

Nova sv. maša. Dne 27. decembra bo pel novo sv. mašo pri Sv. Juriju ob Šč. g. Janko Rojht.

Požar. V vasi Repče nad Trebnjem na Kranjskem je upepelil požar dne 4. decembra domačijo posestnika Udoviča, po domače Lazarjevega Tončka. Zgorela je hiša, hlev, pod, svinjaki ter ves letošnji pridelek za ljudi in za živo.

Na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se sprejme 1. marca 1932 nekaj praktikantov (vajencev). Praktikanti obiskujejo verouk, jezikovni in računski pouk, telovadbo in petje, drugače pa delajo z drugimi gojenici praktično v vseh panogah šolskega gospodarstva pod vodstvom strokovnih profesorjev in instruktorjev. Za to dobivajo stanovanje in hrano brezplačno ter imajo prednost pri sprejemu za prihodnje šolsko leto kot redni učenci.

Sadjarska in vrtnarska podružnica za Maribor in okolje ima svoj redni občni zbor v sredo dne 6. januarja ob 9. uri dopoldne v Vinarski in sadjarski šoli z običajnim dnevnim redom. Po zborovanju bo predaval ravnatelj Priolo novejših izsledkih glede razvoja korenin pri sadnem drevju ter o naukih, ki slede iz tega za praktičnega sadjarja. K obilni udeležbi se vabijo člani in drugi zanimanci. — Odbor.

*

Đavorin Žunkovič:

Gosak kot najzanesljivejši nočni čuvaj na naših kmetijah.

Živimo v dobi, ko bi moral že skoraj pri vsaki kmečki hiši stati v noči vsaj en orožnik. Podtaknjevanje ognja na naše hiše in posebno gospodarska pogloblja je v nekaterih krajih že skoro na dnevnom redu; vlomilci in vetriharji se pojavljajo vedno gosteje na vseh koncih in krajih, in manjših tatvin že sploh čisto ne naznamo več uradom javnega reda, ker je preveč takih slučajev.

V petek dne 11. in v soboto dne 12. decembra vsled selitve prodaja več lepih postelj, trdi les, omare za obleko in perilo, posteljni vložki, madrace, divan, otomana, 4 ogledala in moški čevlji. Maribor, Strossmajerjeva ulica 5, na dvorišču desno. 1696

Prvovrstne selekcionirane trte cepljenke najboljših sort, cepljenih na razne podlage, Din 1.20 za komad nudi Banovinska vinarska in sadjarska šola v Mariboru. 1693

Šivalni stroj Singer Rundschiff poceni prodaja mehanična delavnica Dadiou v Mariboru, Vetrinjska ulica 11. 1692

Prvovrstno vinsko trsje z garancijo dobite pri drevesnici bratov Dolinšek v Kamnici, pošta Maribor. Zahtevajte naš cenik! Cena 1 Din za trs. Na željo plačilne ugodnosti. 1694

Ugoden nakup!

vsled znižanih cen pri zimskem manufakturnem blagu nudi 1691

Anton Macun v Mariboru, Gosposka ulica 10. Oglejte si izložbe tudi v hodniku.

Zopet Din 1000.--

je izplačal »Slovenski Gospodar« ta teden celoletni naročnici Elizabeti Osenjak, Draženci št. 4, pošta Ptuj, ker ji je pogorela stanovanjska hiša,

Čitatelji in naročniki: plačujte »Slovenski Gospodar« **celoletno!** — »Slovenski Gospodar« stane celoletno 32 Din, polletno 16 Din in četrtletno 9 Din ter se naroča pri upravi »Slovenskega Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta 5.

Vprašamo se pa pri vsem tem danes, zakaj smo sploh dopustili, da je do tega prišlo, kajti naši očetje so še dobro poznali sredstvo in izdatno pomoč proti takim nasilstvom na naše težko priborjeno imetje?

Hočem odpomoči po svojem našim kmetom proti temu nadaljnemu upropaščenju našega že itak dovolj piravega gospodarstva in v naslednjem orisati one razmere, kakor sem jih doživel v tem oziru tekom raznih življenjskih dob, ker je menda malokdo drugi prišel v tako raznolike doživljaje v isti zadevi doma in drugod kot jaz.

Gosak, naš nočni čuvaj na rojstnem domu.

Ko sem pohajal še ljudsko šolo na Ptujski gori, smo imeli na naši kmetiji, katera je bila na vse strani oddaljena od vsakega sosedu par sto korakov, v veži v tistem trikotu, ki ga tvorijo stopnice na dilje z zidom, malo in čedno pobarvano ograjo, katera je služila našemu gosaku kot prenočišče. Nam otrokom ni prišlo niti na misel, da bi si belili glavo radi tega, zakaj uživa ravno gosak to posebno čast in izjemno udobnost, dočim so imele preostale gosi kako drugo in skupno zavetišče. Prigugal in prigagal je dan za dnem proti večeru sam v vežo in čakal, da mu kdo odpre njegov stan. Da je zdaj nastopil svojo nočno službo kot »telefonist«, tega tudi nismo slutili in ni nikdar tega tudi nihče omenil. Godilo se je nam otrokom zdaj ravno tako, kakor pozneje v gimnaziji, ko so nam pripovedovali, da so leta 379 pred. Kr. rešile gosi Rim pred zajetjem Galov, a tudi v tem slučaju ni nihče niti namignil na kak način?

Istotako smo slišali v verouku legendi, da so izdale gosi sv. Martina, ko se je skrival, ker iz skromnosti ni hotel zasesti ponujene mu škofovske stolice, ali kako se je to zgodilo, o tem ni vedel nihče ničesar.

Tuintam smo zvedeli pri zajutreku od očeta čudne novice, kaj se je ponoči pri nas dogajalo. Enkrat so vedeli povedati, da je nekdo dolgo časa krožil okoli naše hiše in so bili že popolnoma pripravljani, da ga sprejmejo kje v zasedi na dvorišču s puško in seveda gorjačo ali bikovcem, če bi puška odpovedala. Drugokrat so nam prinesli kazat lisico, katero so ustrelili tik kurnika, ker je pozabila dekla zvečer odmakniti gredo, in je tako lahko zlezla lisica v nezapahnen kurnik in začela tam pokolj. Toda tudi pri teh slučajih ni nihče niti z besedo pohvalno omenil naše-

ga skritega »telefonista«; mislili smo pač, da starejši ljudje manj trdno spe, zato tudi vse slišijo, kar se godi v noči zunaj.

Ko sem bil dokaj let pozneje kot častnik doma na dopustu, je nekoč vedel govor slučajno na razne nočne dogodke pri naši kmetiji in posebno na slučaj ustreljene lisice; še le takrat sem zvedel od očeta vse to, kar hočem v naslednjem podati javnosti.

Vedeli so povedati, da »že več rodov ne pomni na našem domu kakega podtaknjenežnega požara, pa tudi ne kakega vloma ali izdatneje tatvine. Imeli smo v veži vedno kako gos ali gosaka — ta je boljši, ker je dražljivejši — na prenočišču. Ker ima gos med vsemi udomačenimi živali najnežnejši sluh, čuje v noči tudi vse, kar se kje zunaj giblje na več sto korakov. Če se kaj pojavi, že začne svoj »ga-ga-ga«. Kdor zna brati te znake, zlasti ako opazuje, da-li se stopnjujejo ali pa pojemajo, si lahko v duhu napravi risbo ali diagram tega, kar se zunaj godi. Natančno je mogoče ugotoviti, da-li se oseba (ali žival) bliža, oddaljuje ali stoji. Tim bolj se bliža, tim gosteji so oni »ga-ga«-znaki, in če se kdo tako približa, da že lahko pritisne na kljuko, zakriči gos in plahuta s svojimi peroti tako živahno, da se mora v hiši vse zbuditi. Ko je nekoč začula gos, da hoče nekdo splezati po cimpru svinjaka, nad kojim imamo dobro obiti kurnik, nisem prvokrat vedel, kaj je tokrat, ker je »gaganje« bilo nekako nenavadno in tajinstveno; bila je lisica, kateri se je zaskominilo po piščancih. Tekom 30 let sem doživel kot hišni gospodar nebroj takih nočnih dogodiljav, katere je vse »telefoniral« gosak in vselej točno, pravočasno ter skrajno zanesljivo. Čuval je ob enem tudi pravost na kmetiji; gorje, da bi bil le kdo poskušal priti vasovat k deklam ali hčerkam ne vem, da-li bi se bilo komu posrečilo se približati oknu vsaj na 50 korakov; bil je neizprosljiv, če bi ga bile ženske tudi bogve kako ljubeznivo negovale itd.»

H koncu so še pripomnili, da so vsi kmetje bedaki, ki so sicer vedno v velikem strahu radi požara ali vloma, ne poslužujejo se pa iz gole malomarnosti te nočne straže, kajti pes po dne itak navadno spi in po noči je nezanesljiv, ker ga lahko vsak zločinec omami ali zastrupi, in hiša je celo noč nezačuvana, brez da bi vedeli to domačini. Gosi se pa kaj takega sploh ne more zgoditi, ker je sama pod varno zaščito. Pri gosjem čuvarju pa ni treba ničesar drugega, kakor da spi kdo v bližini, kateri nima pretrdega spanja itd.

Da-li se kje drugod v ožji domovini, ali vsaj v naši državi še danes vrši tako nočno straženje, nam je za enkrat popolnoma neznan; ni pa izključeno, da nas kdo obvesti o tem, kateri bo čital ta članek.

Prepričani smo, da bi se po občni uvedbi gosjega nočnega čuvarstva razni lopovi zelo izredčili, kajti tu pride tat, vlomilec ali požigalec vedno lahko v smrtno nevarnost, to je v opasno zasedo, iz katere bo ali ujet ali pobit, dočim ga pes samo odžene, češ, naj poskusi še drugokrat svojo srečo!

Upamo, da radi izdaje te tajnosti ne bo pri onih preveč zamere, ki bodo morali vnaprej previdnejši biti in računati z gosjim nočnim stražarjem, tim več pa hvaležnosti pri orožnikih in sodnikih, ker jim s tem menda v bodoče precej olajšamo službo!

Gosak kot nočni čuvaj drugod.

Poročati moramo pred vsem nekaj neverjetnega in za nas malo razveseljivega. V istem času, ko so naši kmetje začeli zanemarjati gosjo nočno stražo, so jo drugod tim skrbneje začeli upejlovati in naše skušenosti uveljavljati. Na Angleškem, posebno pa v Severni Ameriki, kjer rede na takozvanih farmah, t. j. velekmetijah, na tisoče razne perutnine, čuvajo te črede zdaj izključno le še stari gosaki. Čim starejši so, tim boljši, ker so z vsakim letom dražljivejši pa tudi močnejši in smejeji. Tukaj pa ni gosak zase zaprt, nego je vedno prost za naskok. Ko čuti, da se kdo bliža, kateri mu najbrže namerava ugrabiti kako družico za pečenko, plane po noči iznenada na tatu, ga omami s silnim udarcem svojih prožnih pa kakor jeklo trdih peroti in zakriči povrh pri tem, da se morajo na vsak način zbuditi tik stanujoči pastirji in nadzorniki. Dogodilo se je baje že tudi čisto, da je tak priletni gosak zdobil s tem udarcem tatu nosno kost ali zlomil celo roko.

Mimogrede naj še povem pri tej priložnosti našim gospodinjam, katere menda ne vedo, da nosi gosak tudi, slično kakor konj, svoja leta zarezana. Pri zgibu peroti ima kratko, zelo trdo in igličasto lopatico, na kateri se vidi za vsako leto starosti posebna zarez. Pri nas sicer ne pride ta znanost v poštev, ker ne pusti nihče gosaka navadno čez tri leta živeti, toda tam, kjer raste s starostjo tudi vrednost, so te zarezne odločilne pri ceni.

Neoporečno je, da so v starejših časih služile gosi gotovo tudi kot straže v trdnjavah, toda ukiniti so jih morali povsod iz istega vzroka: vojaki so vedno rajši videli gosi pečene kot — žive.

Posebno so se Nemci spomnili l. 1916 kapitolskih gosi v Rimu. Ugotovili so izredno vrednost gosje straže in so takrat imeli že nekako slične izkušnje, kakor smo jih mi tu popisali, v kolikor nas niso že prekosili v opazovanjih druge smeri. Sprevideli so namreč, da gosi v zaprtem prostoru v noči bližajoče se sovražne zrakoplove zaznajo na mnogo izdatneje daljine kakor človeško uho, ali celo kak tehnični pripomoček za prisluškovanje. Nameravali so pred vsem uvesti gosje prisluškovalna straže v velikih zrakoplovnih skladiščih, da oznanijo te preteči napad sovražnika iz zraka ter da se ugasnejo še pravočasno vse luči, tako da pride sovražnik v zmotnjo, kje naj zdaj izvrže z uspehom razno uničujoče razstrelivo. K temu pa sploh ni prišlo, ker je vodstvo nemške armade čutilo, da bi pri takratni stiski za prehrano te gosi menda nikdar ne bi bile doživele — prihodnjega jutra.

Omenim naj še naslednji dogodek: Pred kakimi 20 leti je gospodaril veliki mesar in prekajevalec v nekem našem

mestu, pri katerem se je izvršilo menda letno par vlomov v prekajevalnico; silil je namreč vonj prekajenih gnjati neznanim ljubiteljem neprestano v nos. Imel je sicer par psov kot nočno stražo, toda te so vlomilci redno zastrupili, ker so bili očitno dobri znanci psov. Ker si ni vedel več pomoči, so mu kmetje nasvetovali, naj si tudi uvede gosjo stražo. In res: pozneje ni doživel niti enega vloma več, ker so mesarski pomočniki spali tik gosi in bili pazljivi, če se je začelo kako »gaganje«.

Ni pa izključeno, da bomo še mi sami potrebovali gosje straže zoper sovražne zrakoplove, ako se res nameravajo v bodoče napadi na miroljubne ljudi iz zraka; naj nas potem naše gosi opozorijo na to nevarnost, da si poiščemo pravočasno kako varno zavetišče pred tem najnovejšim »kulturnim« — napredkom!

★

Kolumbova barka.

Na svetovni razstavi v Barceloni na Španskem je bila letos na vpogled natančno ponarejena ladja, na kateri je odkril Krištof Kolumb Ameriko. Barka je zgedala med drugimi preocean-skimi parniki kakor orehova lupina. Obsega komaj 300 ton in je do zadnjega žreblija tako zgrajena kakor je bila odkriteljeva.

Zgraditelj omenjene posebnosti je španski mornariški inženier Guillen, ki je med svojimi rojaki zelo dobro znan ter priljubljen. Njegova domovina je bila nepopisno navdušena, ko je zvedela, da se hoče v Kolumbovi barki peljati v Ameriko in se držati natanko vozne črte, katera je bila izbrana na prvi vožnji preko Oceana. Inženier Guillen pa ne bo samo jadral po Kolumbovi liniji, on se bo tudi posluževal med vožnjo le nekaj znanih instrumentov. Podal se je 1. decembra na pot brez pomorskih kart, brez modernega kompasa, in brez vseh naprav, ki so v splošni rabi pri vožnjah preko morja.

Na novi Kolumbovi barki ni nobene radio postaje in tudi ne pomožnega motorja, s katerim se danes ponaša vsaka še tako revna jadrnica. Na krovu ni nobenega predmeta, ki že ne bi bil znan ter v uporabi v Kolumbovih časih.

Barka »Sveta Marija« bo približno 100 dni na potu. Bogznan koliko radovednih bogatašev iz celega sveta se je javilo pri inženierju s prošnjo, da bi se smeli proti visokemu plačilu udeležiti preoceanske vožnje po Kolumbovem načinu. Kako se bo doigral ta prevoz, bomo poročali.

★

Raznoterosti.

Od kmetskega hlapca do mašnika. Med letošnjimi novomašniki v Celovcu je tudi Franc Gollreiter. Ko je bil dokončal osnovno šolo, je bil več let poljski delavec. Leta 1917. je moral na italijansko fronto. Po vojni je opravljal službo podeželskega pomočnika in bil včlanjen v krščanski strokovni organi-

zaciji. Tu je dozorela njegova želja, da bi postal duhovnik. Z največjimi žrtvami je dovršil srednješolske nauke in leta 1927 napravil maturo. Nato je bil sprejet v semenišče in letos dosegel mašniško posvečenje. Posvetiti se hoče dušnemu pastirstvu med kmetskimi delavci.

Pri plesu se je zakasnila. Prekomorskemu parniku Ile de France se ne pripeti vsak dan, da bi moral zakasniti svoj odhod, in sicer samo zaradi ene osebe. To se mu je pa dogodilo oni večer, ko se je gospodična Jose Laval, hči francoskega ministrskega predsednika, zamudila na nekem plesu, da je pozabila, kdaj ima parnik odpluti; tako je moral parnik in vsi potniki na njem čakati samo na njo. Poročilo ne omenja, jeli bila kaj okregana od strogega očeta. Vsekakor pa se je dobro zabavala in pravi, da Amerike ne bo zlepa pozabila.

Deček obsojen na smrt. R. Williams v Rockfordu v Sev. Ameriki je star šele 17 let, vendar ga je porota spoznala zrelega za električni stol. Eksekucija je določena za dan 11. decembra. Deček je ponoči 29. avgusta ustrelil nekega sprevodnika cestne železnice ob roparskem napadu, katerega je izvršil vpricho šestih potnikov. Obsojeni ni kazal nikakega razburjenja nad obsodbo. Ko so ga peljali nazaj v ječo, je dejal: »Dajte mi kaj jesti. Ob zdaj naprej bom imel dovolj hrane.«

Ženske, ki kade, postanejo grde. Predsednik društva američanskih lepoticarjev je izjavil na nekem predavanju, da postanejo kadilke sčasoma zelo grde; njihove poteze na obrazu postanejo oglate in ostre, ustnice pa vedno bolj blede. Ustnice se povesejo, oči pa jim postanejo vedno bolj medle in kalne. Ali bo to kaj pomagalo?

POVERJENIKOM ZA KMETSKI KOLEDAR.

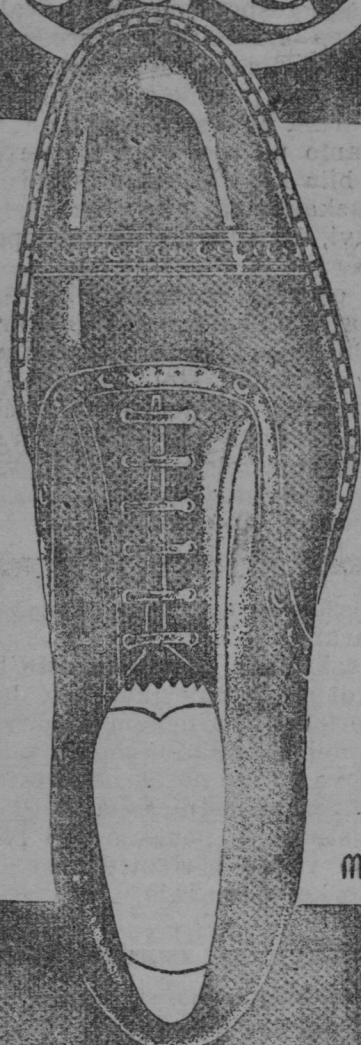
Vse poverjenike za kmetski koledar opozarjamo, da morajo čimpreje obračunati glede kmetskega koledarja. Po 15. decembru ne moremo od nikogar več vzeti koledarjev nazaj, ampak jih bo treba plačati. Tudi se naj istčasno nakaže vplačilo za koledarje, kakor je bilo sporočeno v zadnji okrožnici, da je plačljivo vse samo po položnici Tiskarne Sv. Cirila v Mariboru.

Kmetskim gospodarjem in gospodinjam toplo priporočamo koledar, ki je izšel res za nje. Za gospodarje je Kmetski koledar, za gospodinjne pa Gospodinjski koledar. Vsak stane s poštnino vred samo 10 Din. Najceneje je za vas, da pošljete znamke v pismu naprej z naročilom Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Kaj naj vam dá trgovec za Božič in novo leto? Gospodarju Kmetski koledar in gospodinjji Gospodinjski koledar. Recite trgovcu, kjer stalno kupujete, da naj piše po nje v Tiskarno sv. Cirila v Mariboru.

Poznate slikane povesti Male knjižnice? Vsaka povest samo Din 2.—. Dobite jih v vsaki knjigarni, doslej je izšlo 8 povesti. Naročite jih za božično darilo otrokom! Naročila sprejema Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Winnetou-ove knjige z originalnimi barvanimi naslovnimi slikami bodo najlepše božično darilo našim dečkom. Dobite jih v vsaki knjigarni, po pošti pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

**V A Š
Č E V E L J**

• PODRUŽNICE •

BEOGRAD IO S I J E K
C E L J I S A R A J E V O
C R I K V E N I C A S K O P L J
K A R L O V A C S O M B O R
K R A G U J E V A C S P L I T
L J U B L J A N A S U B O T I C A
M A R I B O R S O S A K
M U R S K A Š T E R N I C A
S O B O T A V R S A C
O V I V U K O V A R
V R B A S Z A G R E B

MALA OZNANILA

V »Malih oznanilih« stane vsaka beseda Din 1.20. Najmanjša cena za oglas je 8 Din. Manjši zneski se lahko vpošljejo tudi v znamkah. — Upravništvo odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ako je priložena znamka za Din 2.— za odgovor.

Upravništvo.

Iz lastne pletarne puloverji za deco od 19 Din naprej, za dečke od 25 Din naprej, ženske jopice od 50 Din naprej: Eksportna hiša Luna, Maribor, Aleksandrova 19. 1670

Cepljene trte in sadna drevesa, zajamčeno prvovrstno blago, le od selectioniranih cepičev po 1 Din komad in naprej. Cepljene na selection. podlagah Kober 5 B, Teleki 8 B, Göthe št. 9 itd. Tudi koreničjaki od teh podlag na razpolago. Priporoča se takoj naročiti, ker bodo nekatere vrste kmalu pošle. Konkurenca pri blagu nemogoča. Sadna drevesa po dogovoru. Oglasiti se je pri: Šegula, veleposestnik in načelnik zadruga, Hlaponci, p. Juršinci. 1662

250 Din dnevno zaslužite z obiskovanjem ljudi v Vašem okraju! »Kosmos« Ljubljana, poštni predal 307. Znamko za odgovor. 1579

Vajenca za urarsko obrt od poštenih starišev se sprejme takoj: Ilger, Maribor, Gosposka ulica 15. 1664

Vzame se v popolno oskrbo stari človek proti malenkostni odškodnini za stalno. Vprašanja na župnijski urad Marija Sežna. 1682

Vse potrebščine za vsakoga kupujte v trgovinah F. Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. Nakup jajc, masla, putra, vseh poljskih pridelkov. Zamenjava bučnic in solnčnic za pristno bučno olje. 1678

Mlad samski organist in cerkovnik, dober pevodnja in pevec, želi službe. Naslov povprašava lista. 1685

Službo išče mlad oženjen par brez otrok, nastop takoj. Naslov v upravi lista. 1679

Hlapca, pridnega in poštenega, sprejme stalno Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 1687

Cene cepljenim trtam znižane! Po 1.20 Din za komad nudi Ia selekcionirane cepljene trte najboljših trsnih sort, cepljenih na razne podlage: Uprava banovinske trsnice in drevesnice v Pekrah, p. Limbuš. 1665

Otroške nogavice par 4.50 naprej, moške nogavice od 4 Din naprej, ženske nogavice od 8 Din naprej. Eksportna hiša Luna, Maribor, Aleksandrova 19. 1670

Veliko izbiro vsakovrstnih pletenih oblek, jopic, vest, puloverjev itd. priporoča pletarna Vezjak, Maribor, Vetrinjska ulica 17. Naročila po meri, kakor vsa popravila se izvršijo točno in poceni. 1311

Vabilo k izrednemu občnemu zboru društva Zadružna samopomoč v Mariboru, kateri se vrši v petek, dne 18. decembra v pisarni društva Miklošičeva ulica 2. Začetek ob pol 6. uri zvečer. — Dnevni red: Sprememba pravil. Ako ni občni zbor ob napovedani uri sklepčen, se vrši pol ure pozneje drug občni zbor, ki sklepa pri vsakem številu navzočih članov. Načelstvo. 1690

! Mizarji !

Okrase za rakve, tapete in tančice nudi zelo ugodno galanterijska trgovina Drago Rosina, Maribor, Vetrinjska ulica 26. 1675

Izšla je

Blasnikova
VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1932,
ki ima 366 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obrajtan.

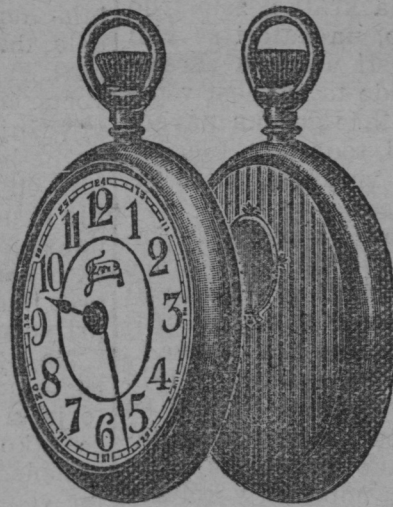
V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solnčnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solnčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — — poštne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na mence, pobotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroškem, Stajerskem, v Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brestosti živine; — tabelo hektarov v oralih; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši.

Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pismeno pri založniku:

tiskarni J. Blasnika nasl. d. d.
v Ljubljani. 1494

„Nezlomljiva“

Tako se imenuje zaradi svojih sestavljenih delov, ki so sigurni proti padcu in udarcu, prava švicarska Anker ura št. 512 v lepo poniklani škatlji za samo Din 48.—

Ista ura z radium svetlečim kazalom in kazalcem samo Din 68.—

Pošilja se po povzetju ali ako se pošlje denar naprej. Noben riziko, ker je izmenjava dovoljena ali pa se pošlje denar nazaj.

Prava švicarska žepna ura, že od Din 44.—, ure za pestnice že od Din 98.—, budilke od

Tudi za 35.— Din se dobi ena žepna ura in že za 45.— Din tudi ena budilka. — Obe so dobre!

Din 49.—, kakor nakit, srebrno in zlato blago skoraj za originalne tovarniške cene najdete v ogromni izbiri v velikem ilustrovanem krasnem katalogu, katerega dobite brezplačno.

Zahtevajte ga od že 84 let obstoječe torniške hiše ur

H. SUTTNER V LJUBLJANI ŠT. 992

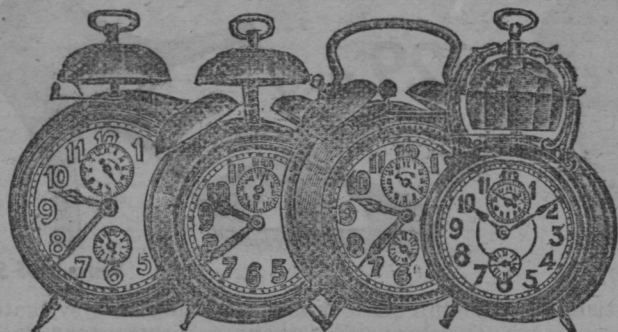
— Že 34 let mnogo tisoč strank zadovoljili. —

Nov vozni red

veljaven od 4. oktobra 1931, se dobi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena 2 Din.

To so one budilke,

katero se tako rado kupi pri tovarniški hiši ur Suttner. Ze od 49.— Din naprej pošilja trdka Suttner dobre budilke, posebno priljubljene pa so sledeče vrste:

- Št. 505. Ura budilka, dober ankerstroj, škatlja poniklana, višina 16 cm. Din 58.—
- Št. 504. Ista, kazalo in kazalca svetla z radijem Din 76.—
- Št. 519. Ura budilka prvovrstne kval. ankerstroj, kazalo in kazalca razsvetljeni z radijem, dobre priporoče vredna, škatlja poniklana, višina 21 cm. — Din 116.—
- Št. 506. Ura budilka, prvovrstne kval. ankerstroj, kazalo in kazalca razsvetljeni z radijem, dobre priporoče vredna, škatlja poniklana, viš. 20 cm Din 108.—
- Št. 516. Ura budilka prvovrstne kval. ankerstroj, dobre priporoče vredna, škatlja poniklana, višina 22 cm, Din 124.—

Noben riziko!

Izmenjava dovoljena ali denar nazaj. Pošilja se po povzetju ali pa se pošlje denar v naprej.

Največja izbira budilk, namiznih in stenskih ur, nihalnic, pravih švicarskih žepnih ur že od Din 44.—, ure zapestnice že od Din 98.—. Zlato in srebrno blago vsake vrste v velikem ilustriranem ceniku, ki ga dobite brezplačno. Zahtevajte ga od trdke

H. Suttner tovarniška hiša ur **Ljubljana št. 99Z.**

Cena novosti! Budilka za Din 45.—, žepna ura že za Din 35.—, obe sta dobri! 1829

Naročite za fante, ki se odpravljajo k vojakom, knjižico:

Moj tovariš.

Molitvenik za mladeniče in še zlasti za vojake.

Cena z rudečo obrezo 16 Din, z zlato obrezo 18 Din. Po pošti 1 Din več.

Starši, botri in zlasti ve botrice! Vaš fant bo tiste dinarje, ki si jih je s težavo prihranil, pri vojakih nujno potreboval in si ne zamore kupiti molitvenika. Kupite mu ga vi ter ga mu podarite kot pobožen spominek, ki naj ga obvaruje v tujini vsega hudega: — Tako se vam priporoča:

Tiskarna sv. Cirila, Maribor.

Suknje in obleke
kupite dobro in poceni v tovarni oblek

Stermecki, Celje
št. 24

STERMECKI

IZ TOVARNE DIREKTNO NA TELO TO JE POCENI, NAJ VSI VEDO!

Novi, veliki, ilustrirani cenik in vzorci zastonj!

Močen čevljarški stroj radi smrtnega slučajaja se proda za 1800 Din: Pobrežje pri Mariboru, Vrtna ulica 6. 1668

Peči na žagovino izdeluje in pošilja na osem-dnevno poskušnjo ter plača vse tovrne stroške trdka, ako peč dobro ne deluje. R. Jakelj, Slovenjgradec. 1599

Ženske pletene obleke Din 180, iste fine kakovosti Din 240, moški puloverji od 65 Din naprej: Eksportna hiša Luna, Maribor, Aleksandrova 19. 1670

DENAR

si prihranite. ako kupite sukno za moške obleke, **volneno** za ženske obleke, **platno** za vsakovrstno perilo, **svilene** rute, srajce, ovratnike, kravate, dežnike, nogavice itd.

„PRI SOLNCU“
Celje, Glavni trg 9

Za obilen obisk se priporoča 318

ALOJZ DROFENIK

Pohišstvo - preproge

Linolej, zavese, posteljne odeje, namizni prti, vzglavja, tuhenti, šivane odeje, volnena pregrinjala, pregrinjala, za mobilije, gradl za matrace, kakor tudi vse vrste lesenih, tapetniških in železnih mobilij po čudovito nizkih cenah pri:

Karolu Preis - Maribor
Gosposka ulica 20.

Ceniki zastonj! 1367 Ceniki zastonj!

Na drobno! Na debelo!
KOTLE

(najboljše »Marija-Celjske«) iz litega železa, pocinkane in bakrene za perilo, zadnje tudi za žganje, brzoparilnike (Alfe), štedilnike in peči, stroje za meso in slanino kakor vse ostale potrebščine za jesen in zimo ima stalno in v veliki izbiri na zalogi trgovina »Železnino« 1652

ANTON BRENČIČ, PTUJ.

Zaloga in samoprodaja znanih »ZEPHIR«-peči za Ptuj in okolico.

Najnižje dnevne cene! Točna postrežba

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica F. Z. Z. U. Z. **Ulica 10. oktobra**

Najugodnejše obresti za vloge in posojila. Stanje hranilnih vlog nad 62,000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premičnim in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev.

Denar lahko vlagate po položnici. Pišite po nje!

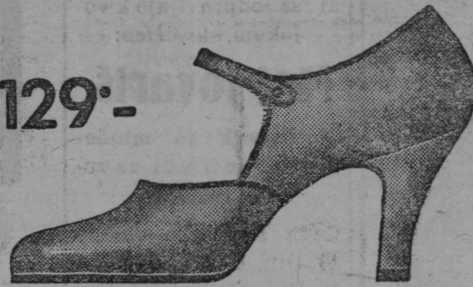
ELEGANTNI ČEVLJI ZA PLES.**Rata**

129.-

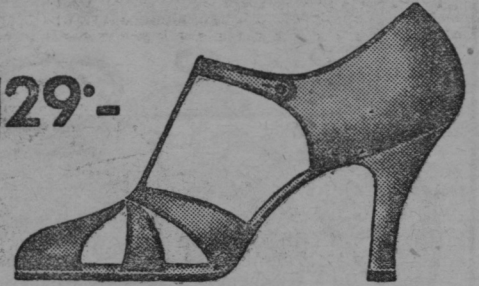
Vrsta 5405-07

129.-

Vrsta 9775-03

129.-

Vrsta 5485-51

Novi kroj izrezanih čevljev napravi nogo manjšo, kakor je v resnici in daje posameznim linijam poseben izraz. Imamo jih iz crepe china in svilnatoga atlasa. S tem čevljem smo zadovoljili Vašemu okusu in Vašim zahtevam.

Vedno so elegantni in vedno moderni enostavni čevlji s sponko. Imamo jih iz svilenega črnega in belega atlasa, katere barvamo v tonu Vaše toalete. Iste od bombažastega atlasa ali baržuna za Din 69.—.

Zadnji pariški model plesnih čevljev, katerim smo posvetili posebno pozornost, tako da nam je uspelo napraviti ga za naše edinstveno ceno kakor ostale plesne čevlje. Poskusite jih v naših prodajalnah.

Vsako vrsto čevljev barvamo po Vaši želji.

Širite „Slov. Gospodarja“!

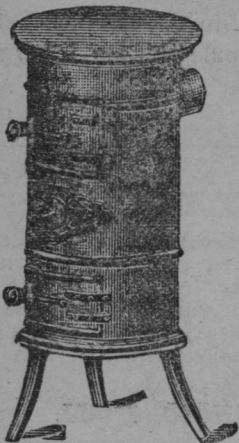
Cene padajo!

Po novi znižani ceni
dobite vso železnino pri

Ivan Koražija, Maribor

Aleksandrova, vogel Meliska

V zameno vzamem deželne
pridelke na račun nakupa

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskavnice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Cekov. račun
štev. 10 602

Telefon interurb. št. 2113

Zahvala.

Vsem, ki so od daleč in blizu prišli, da pospremijo našo drago mamo, sestro, babico, gospo

Bauman Marijo

posestnico pri Sv. Juriju v Slov. gor.

izrekamo našo najiskrenejšo zahvalo. Posebno čutimo dolžnost, zahvaliti se preč. g. Marko Krajncu za njegovo vodstvo pri njihovi zadnji poti. Dalje se zahvaljujemo g. primariju dr. Černičju in dr. Vrbnjaku za njegovo pozornost in prizadevanje, s katerim je poskušal lajšati rajni težke bolečine, kakor tudi čč. sestram usmiljenkam. Nadalje se zahvaljujemo upravniku pošte Maribor 2 g. Klemenčičju, gg. uradnikom in nižjim poštnim uslužbencem. Dalje godbi Katoliške Omladine, društvu Krščanske ženske zveze in vsem prijateljem in znancem, ki so spremili pokojno k zadnjemu počitku.

Maribor, Sv. Jurij, št. Ilj v Slov. goricah,
dne 1. decembra 1931.

Žaljujoči ostali.

Oglasujte v „Slov. Gospodarju“!

**Najvarnejše in najboljše naložite denar pri
Ljudski posojilnici v Celju**

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 100.000.000.—. Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.